

Helyi cselekvési terv

A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében

Azonosítószám:
TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00002

Támogatást igénylő:
Baranya Megyei Önkormányzat

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2018

Készítette:

MSB FEJLESZTÉSI TANÁCSADÓ ZRT.

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
1. HELYZETELEMZÉS	4
1.1. Községi tervezés módszertanának bemutatása	4
1.2. A községi felmérésekből kapott információk kiértékelése	7
1.2.1. Az interjúk eredményeinek bemutatása	7
1.2.2. A községi beszélgetés eredményeinek bemutatása	13
1.2.3. A kérdőív eredményeinek bemutatása.....	24
1.3. Tervezési mátrix	37
1.4. Helyi értékléltár/Projektet megelőző községi tevékenységek bemutatása	40
1.5. Fejlesztési célok meghatározása	42
1.6. SWOT analízis	43
2. TERVEZETT KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉGEK BEMUTATÁSA.....	45
2.1. Végrehajtani, lebonyolítani kívánt programok bemutatása.....	45
2.2. Végrehajtani, lebonyolítani kívánt képzések bemutatása.....	59
2.3. A tervezett tevékenységek pénzügyi fedezetének bemutatása	59
2.4. A tervezett tevékenységek, az igényfelmérés és a pályázati kiírás eredményeinek koherenciájának bemutatása.....	60
3. CSELEKVÉSI ÜTEMTERV	61
4. A PROGRAMOKTÓL ELVÁRT EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA.....	71
5. FENNTARTÁSI KÖTELEZETTSÉG	73
6. PARTNERSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK BEMUTATÁSA.....	74
7. KOCKÁZATELEMZÉS	77
8. MELLÉKLETEK.....	80

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A helyi cselekvési terv elkészítésének az volt az alapvető célja, hogy összefoglaló módon bemutassa és összegezze a projekt célterületére jellemző jelenlegi sajátosságokat, értékeket és a helyi társadalom által életre hívott szükségleteket. Jelen dokumentum célja, hogy előrevetítse a projekt végrehajtási időszakára tervezett tevékenységek tematikáját, amely a Sásd térségében felelhető kistelepülések értékeire és helyi erőforrásokra alapozottan erősíti a térségi összetartást és az identitástudatot. A dokumentum további célja, hogy feltárja a már meglévő értékeket és a helyi társadalom által adott visszacsatolások mentén azokat a szükségleteket, amelyek a fő cél, azaz a helyi közösségek fejlesztésének elérését segítik elő. A célok elérése érdekében szükséges a közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok megvalósítása, amelyek egy cselekvési ütemterv mentén kerülnek lebonyolításra.

Közösségi tervezés eredményeként készült el a helyi cselekvési terv. A célok eléréséhez szükséges beavatkozási folyamat a hatékonyságnövelés érdekében nem központi irányelvek mentén, hanem helyi tapasztalatokra alapozott szükségletek alapján kerültek meghatározásra. A célterületet alkotó Varga, Felsőegerszeg, Mindszentgodisa, Baranyajenő, Gödre és Szágy településeken közösségi interjúk, beszélgetések kerültek lebonyolításra. A primer és szekunder anyaggyűjtés, a felmérések eredményei a dokumentumban részletes kielemezésre kerültek, és ezek mentén kerültek meghatározásra, pontosításra azok a tevékenységek, amelyek a támogatási kérelemben is lefektetett irányelvek és célok teljesülését szolgálják, segítik elő.

Az elsődleges elvárt eredménye a cselekvési tervnek, hogy a helyi társadalom képessé tegye magát az önszerveződésre, és szellemi, kulturális örökségei által erősítse identitástudatát, végső soron pedig erősödjenek a közösségi kapcsolatok. A cselekvési terv és a projekt eredményei hozzájárulnak a helyi esélyegyenlőségi tervekben foglalt célkitűzések eléréséhez is, mivel a tervezési fázisban ezt is szem előtt tartottuk.

A cselekvési terv időtartama: 2018.07.01 – 2021.10.29. és további két év fenntartási időszak. A projekt ugyan csak 2021 októberéig tart, de annak eredményei, vagyis a helyi identitás megerősödése, a közösségi önszerveződési erő jóval hosszabb időtávra szól. A közösség addig lesz képes fenntartani ezt az állapotot, amíg a helyi lakosság és az önkormányzatok értékeikre alapozottan elkötelezetten cselekednek a projektben is meghatározott célok mentén. A közösségi tervezés eredményei alapján a helyi lakosságban megvan az ehhez szükséges hajlandóság.

1. HELYZETELEMZÉS

„A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében” című projekt megalapozó dokumentumában már bemutatásra kerültek egyrészt azok a helyi sajátosságok, amelyek nagymértékben befolyásolni képesek a helyi közösségépítést, másrészt azok a tervezett programok és képzések, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a helyi identitás elmélyítése megvalósuljon a célterületen. A helyzetelemzési fejezet a kutatási módszertant, a tervezett tevékenységek és a felmérések eredményeinek kohézióját mutatja be, és alátámasztja a szakmai program megalapozottságát.

1.1. Közösségi tervezés módszertanának bemutatása

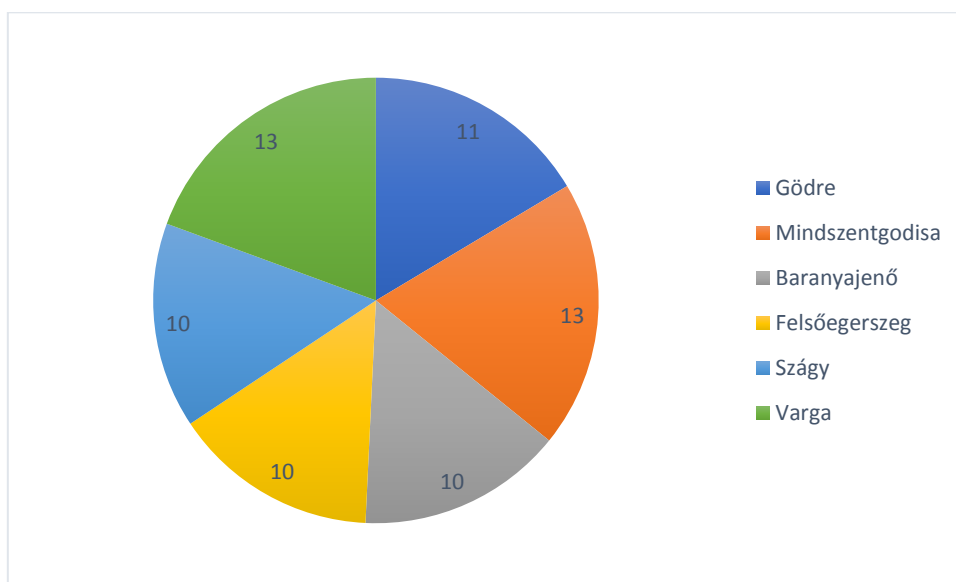
A közösségi interjút a szakmai vezető és a települési polgármesterek a lakosságból kiválasztódó érdeklődőkkel és cselekedni akaró közösségi önkéntesekkel közösen folytatták le. Ennek eredményeit végül összegezték és csoportosították különböző szempontok alapján.

Gruber Marianna a szakmai vezető feladatok ellátásáért felelős személy, aki ehhez megfelelő végzettséggel és szakmai tapasztalattal rendelkezik.

Az interjúk lebonyolításának feladatát a szakmai vezető és a polgármesterek közösen vállalták magukra. A konzorcium településein elősorban a közösség legaktívabb tagjait, polgármestereket és a testületi tagokat, egyházi személyeket kerestek fel, akik a későbbiekben segítséget nyújtottak abban, hogy a helyi közösségekből mely személyeket érdemes felkeresni véleménynyilvánítás szempontjából. A felkeresés során a személyes kapcsolat közvetlenebb beszélgetéseket eredményezett, és így reprezentatív eredmények is születhettek a meghatározott kérdésekkel kapcsolatban. E folyamat során kialakult a cselekedni akaró, aktív csoportok köre, akik önkéntes munkájukkal szívesen bekapcsolódtak a munkába. A legaktívabbnak a 30 és 50 év közötti korosztály volt tekinthető, belőlük alakult ki az a kis „akciócsoport”, akik hajlandók önerejükben is tenni községük érdekében. Az interjúk elkészítésében nagy segítséget jelentettek a középfokú vagy magasabb iskolai végzettségű pedagógusok és közintézményi dolgozók. Az interjúztatás egyes településeken könnyebben, más falvakban nehezebben bonyolódott, ami a helyi társadalmi hozzáállás és a kistélepülési jellegből fakadt. Könnyen azonosíthatóvá váltak azok a személyek, akiknek határozott elképzeléseik voltak a település és a környezetének fejlődését illetően. Az akcióterületet alkotó 6 településen jellemzően 10-13 darab (Varga 12 fő, Felsőegerszeg 10 fő, Mindszentgodisa 13 fő, Baranyajenő 10 fő, Gödre 11 fő, Szágy 10 fő) interjú készült, ami lefedett szinte minden korosztályt.

A közösségi beszélgetéseken a meghívott polgármesterek, testületi tagok, közszolgálati dolgozók, helyi intézmények képviselői, civil szervezetek, valamint az általuk bevont személyek vettek részt. Ezzel tovább bővült a helyi cselekvők köre is. A közösségi beszélgetésekre 6 alkalommal, azaz a konzorciumot alkotó településenként egyszer került sor, a helyi aktivitástól függően átlagosan 20 fő (Varga 16 fő, Felsőegerszeg 10 fő, Mindszentgodisa 20 fő, Baranyajenő 50 fő, Gödre 20 fő, Szágy 11 fő) részvételével. A közösségi beszélgetések során az interjúk során is ismertetett kérdések kerültek egy szélesebb körben megvitatásra. A beszélgetések során a jelenlévők megállapodtak, hogy a beszélgetéseket a jövőben rendszeresen megismétlik.

1. ábra A válaszadók száma településenként

Forrás: saját szerkesztés, az első körös interjúk válaszai alapján

A kérdőíves felmérés célja az volt, hogy minél szélesebb körben, minél több ember aktivizálódjon és gondolkodjon együtt. Ezzel elindult egyfajta közösségépítő folyamat is. Kirajzolódott, hogy a helyieknek milyen igényeik vannak, ki miben és hogy tudna részt venni a helyi közösségi élet fejlesztésében. Már a közösségi beszélgetésekkor akadtak jelentkezők, akik szívesen segítettek a kérdőívek kiosztásában és összegyűjtésében. Ezzel pedig megvalósult az „ajtótól-ajtóig” történő közösségfejlesztő aktivizáló módszer. Tapasztalatunk szerint ugyan voltak, akik elzárkóztak a felméréstől, viszont a célértéknél nagyobb számban sikerült

összegyűjteni kitöltött kérdőíveket (Varga 10 fő, Felsőegerszeg 10 fő, Mindszentgodisa 23 fő, Baranyajenő 15 fő, Gödre 27 fő, Szágy 12 fő).

A kérdőíveket településenként gyűjtötték össze, majd azokat a szakmai vezetővel megszámozták és kiértékeltek. Az eredmények alapján ismételten azonosíthatóvá vált a tenni akarók köre, és érzékelhetően erősödött a helyiek közötti kapcsolat.

A közösségi felmérés mindhárom állomása sikeresen zárult.

1.2. A közösségi felmérésekből kapott információk kiértékelése

1.2.1. Az interjúk eredményeinek bemutatása

Az első körös interjúk során a konzorcium településein élők egy csoportja került megszólításra.

Az interjúk során 3 alapvető kérdést tettek fel a felmérés készítői:

- Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)
- Min változtatna és hogyan?
- Mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

Ugyan az interjúkba bevont személyek esetében cél volt, hogy minden kor- és társadalmi osztály megszólításra kerüljön, mivel ezáltal is egy teljesebb, relevánsabb kép kapható a közvéleményről, a beszélgetés során nem kellett kötelező jelleggel személyes adatokat megadniuk az interjúalanyoknak, ezért nincs egzakt információnk az életkorukra vonatkozóan.

A konzorciumban megszólított személyek települési bontásban a következő válaszokat adták:

Baranyajenő

- *Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)*

Mi a jó az itteni életben: A válaszadók többsége születése óta itt él a családjával, gyermekkori szép élmények, emlékek kötik a helyhez, a megszokás, a munka, jól érzik magukat, vannak barátaik, néhányan ide házasodtak, többeket sok emlék köt a településhez.

Mi a rossz: A válaszadók nem említettek meg semmi rosszat.

- *Min változtatna és hogyan?*

A megkérdezettek több gondolatot is megosztottak ezzel kapcsolatban, például egy Szociális bolt létrehozása, mert a mobil bolt drága és a kínálat szűkös. A faluban lakók összefogásának erősítése. Munkalehetőség teremtése helyben. A háztáji gazdálkodás ösztönzése. Pályázati lehetőségek kihasználása. A köz- és közlekedésbiztonság növelése, kamerarendszer kialakítása. Az emberek egymáshoz való viszonyán. A munkához való hozzáálláson – egy réteg esetében. Legyen ismét iskola, posta helyben. Az emberek nyitottságán: egymás iránt, a pozitív életszemlélet iránt. A generációk közötti híd megteremtése, közös programok szervezésével. A helyi fiatalok helyben tartása, munkahelyek teremtésével, a karrier lehetőségének biztosításával. Az alapvető szolgáltatások helyben legyenek biztosítottak. A tömegközlekedés jobban igazodjon a többműszakos munkarendhez.

- *Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?*

Néhányan a szociális boltban adnák a többletet, melyet otthon megtermelnek. Jó példa mutatásával járulna valaki hozzá a változásokhoz, vagy például saját munkájával, személyes közreműködéssel, illetve a közösségi programok lebonyolításában való segítséggel, a helyi munkalehetőség, pihenés, szórakozás, kulturális élet fellendítésének patronálásával.

Felsőegerszeg

- *Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)*

Mi a jó az itteni életben: A válaszadók közül többeknek szülőfalúja, ide kötik a gyökereik, valamint itt a munkája, itt él a családja, itt van a háza. Többen megemlítették a hely csendességét és a természethez való közelséget is.

Mi a rossz: A válaszadók nem említettek meg semmi rosszat.

- *Min változtatna és hogyan?*

A válaszadók több lehetőséget is említettek például, hogy több program legyen, ami összetartja a közösséget, korosztálytól függetlenül. Jó lenne egy közösségi hely (kocsmá). Legyen a falunak saját falubusza. A mozgóbolt kínálatának bővítése, árainak csökkentése, járjon be legalább heti három alkalommal. Jobb orvosi ellátás. A buszközlekedés, csatlakozás javítása. Vízvezetés javítása. Munkahelyek teremtése helyben. Kerékpárút vagy járda kialakítása a 66-os út mellett. Az idősek és a betegek hatékonyabb segítése. Játszóter építése a gyermekeknek. A megélhetés feltételeinek javítása.

- *Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?*

Felajánlották személyes részvételüket a közösségi programokban, önkéntes munkát. Civil szervezet megalakításában közreműködést, részvételüket a falu történetének felkutatásában, megírásában.

Gödre

- *Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)*

Mi a jó az itteni életben: Szép természeti környezet, jó levegő, a természet közelsége, a bajban, nehézségben összetartó, segítő közösség, aktív kikapcsolódási lehetőség feltételei biztosítottak – kirándulás, túra, nagy zöld területek, közel vannak az erdők, sok emberben itt vannak a

„gyökerei” - szülőfalu, haza, ismerik egymást az emberek, mezőgazdasági termelés lehetősége – egészséges, saját termelésű élelmiszer alapanyagok, áttekinthető, emberléptékű életter, családi közösség, nyugodt, biztonságos, kiszámítható, élhető, vannak helyben szolgáltatások, az épített örökség, vannak helyben közösségi programok, jó a tömegközlekedés, városok közelsége, van koncepciója, jövőképe a település vezetőinek, meglévő hagyományok, együtt élnek a generációk.

Mi a rossz: A közösségi élet csak bizonyos területeken jelenik meg, „kibeszélő” emberek (pletyka, rosszindulat), a civil szervezetek nem elég aktívak, lakossági, intézményi aktivitás gyenge, kevés helyben a munkalehetőség, kevés a szórakozási lehetőség – csak a kocsmá van, magas a munkanélküliek száma, sok fiatal elmegy a településről, sok a szenvedélybeteg – elsősorban alkoholista, kevés a kereskedelmi egység – ennek következtében nincs megfelelő verseny, magasak az árak a városi üzletekéhez képest, „gettósodás” veszélye – romló falukép, nagy a 66-os út forgalma, életviteli problémák, igénytelenség, a települési infrastruktúra nem kellően védett, elöregedő lakosság, passzivitás szinte az élet minden területén, nincs sportolási lehetőség, a szolgáltatásoknak csak egy része érhető el helyben.

- *Min változtatna és hogyan?*

A közösségi részvétel, az aktivitás erősítése érdekében a lakosság személyes megszólítása, igényeik felmérése, bevonásuk a „jövő” tervezésébe. A „kulcsemberek” megtalálása, annak érdekében, hogy ők és az általuk képviselt, vezetett csoport bevonható legyen a közösségi életbe. „Takaros porta” mozgalom szervezése (Mindenki tegye rendbe a saját portáját.), annak érdekében, hogy a településképp szépüljön. A helyi alkotók, amatőr helytörténészek, gyűjtők menedzselése, segítve ezzel tevékenységüket, sikereiket, ismertségüket. Sportegyesület alapításával, infrastruktúra fejlesztésével a sporttevékenység lehetőségének megteremtése. A biztonság növelése érdekében a meglévő kamerarendszer bővítése, sebességmérők, forgalomlassító berendezések telepítése. Helyi turisztikai attrakciók létrehozása, pl.: Tamás-hegyi borút megvalósítása, a helyi speciális közösségek, kisebbségek stb. „másságának” megmutatása, épített örökség „népszerűsítése”. Önkéntes segítő közösség szervezése az idősek gondozására.

- *Őn mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?*

A lakosság személyes megkeresésével, mozgósításával. Az igények felmérésében való személyes közreműködéssel. A közösségi rendezvények tervezésében, szervezésében, lebonyolításában való közreműködésben. A közösségi eseményeken való részvétellel. A

település jövőképeinek kialakításában, a közösségi tervezés lehetőségeinek kihasználásával. A köz véleményének feltárásában, interjúk, közösségi beszélgetések, beszélgető-körök szervezésével, vezetésével. Társadalmi munkával. A helytörténeti emlékek felkutatásával, tárgyi emlékek összegyűjtésével. A településen ingatlannal rendelkező külföldiek bevonásával, a közösség életébe. A település vezetőinek támogatásával, hogy megfelelő döntést tudjanak hozni.

Szágy

- *Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)*

Mi a jó az itteni életben: A válaszadók között visszatérő jellemző volt, hogy itt él a család, itt született, csendes, nyugodt a környezet, egészséges a levegő, nagyszerű kirándulóhely.

Mi rossz: Nincs mobilhálózat, nem megfelelő a tömegközlekedés, nehéz munkát találni, az emberek nagyon előítéletesek, feljelentik egymást.

- *Min változtatna és hogyan?*

A megkérdezettek szerint a játszótér felújításra szorul, focipályát kellene kialakítani. Helyben munkahelyeket teremteni. Szükség lenne helyben egy ATM-re is. Szabványi összekötőút megépítése és az elhagyott mezőgazdasági területeken gyümölcsös létrehozása, a termés feldolgozása. Könyvtár számítógépes rendszerének korszerűsítése, bővítése. Orvosi ellátás színvonalának emelése. Szabadidős-, sport lehetőségek kialakítása. Idősklub létrehozása. Eb tartási szabályok betartatása.

- *Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?*

A válaszadók nagy része társadalmi munkával vagy szervezéssel járulna hozzá a változásokhoz.

Varga

- *Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)*

Mi a jó az itteni életben: A megkérdezettek között több gondolat is felmerült, például, hogy itt született, itt nőtt fel, szép és jó itt élni, ismeri az embereket, nyugodtabb, mint egy város, itt él a családja, nincs zaj, nincs forgalom, jó a környezet, szép az elhelyezkedése, friss a levegő, közvetlenek az emberek, csendes és nyugodt a falu.

Mi rossz: A válaszadók nem említettek meg semmi rosszat.

- *Min változtatna és hogyan?*

A település lakosai szerint gyakrabban kéne összejönnie az embereknek. A szennyvízkezelést meg kellene oldani. Több közösségi program kellene. Az épített örökség megóvása, a házak felújításával. A szegénység mértékét csökkenteni kellene. A tömegközlekedés nem kielégítő, a járatok sűrítésére lenne szükség. A település közvilágításának felújítására lenne szükség. Kellene egy közösségi hely pl. egy kocsmá. A közösségi házat, a teleházat, a Sásdi Sándor emlékházat rendbe kellene hozni. A települést virágosabbá kellene tenni.

- *Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?*

Vállalásaik között szerepel a tevékeny részvétel a szervezésben, lebonyolításban. Társadalmi munkával. Az emberek személyes megkeresésével. Jelezni a település vezetésének a hibákat, problémákat.

Mindszentgodisa

- *Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)*

Mi a jó az itteni életben: A környezet, a természet közelsége, a táj szépsége.

Mi a rossz: A bezártság, a „csigaházba” húzódó emberek.

- *Min változtatna és hogyan?*

A válaszadók szerint, az óvoda és az iskola közösségépítő szerepének fokozására lenne szükség, minél több szülői program szervezésével. Nehéz megmozdítani a generációkat, közös programokat kellene szervezni. Munkahelyeket létrehozni helyben. Több ifjúsági programot szervezni. Az időseket bevonni a programokba. Felsőmindszent és Godisa lakosságának „egybeforrasztása”. Pénzügyi források felkutatása.

- *Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?*

A lakosok a szervezésben, végrehajtásban vennének részt, társadalmi munkát vállalnának és megpróbálnák bevonni ismerősöiket.

Konzorciumi összefoglaló

- *Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)*

Mi a jó az itteni életben: A megkérdezettek válaszai között visszatérő jellemző volt, hogy itt él a család, itt született, csendes, nyugodt a környezet, egészséges a levegő és a helybeliekkel közvetlen, családi a kapcsolatuk.

Mi rossz: Azoknál a konzorciumi tagoknál, ahol rossz tényezőket soroltak fel a válaszadók, ott a kevés munka- illetve szórakozási-lehetőség helyben, a mobilhálózat és a tömegközlekedés rossz állapota is említésre kerül.

- *Min változtatna és hogyan?*

A konzorciumi tagok válaszadói szerint több program kéne a településekre, a tömegközlekedés fejlesztése és munkahelyek teremtése is többször elhangzott, a települések sajátos problémáinak egyéni megoldása mellett.

- *Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?*

A konzorcium minden tagjánál a lakosok aktív részvételükkel támogatnák a rendezvényeket, részt vennének a szervezésben is és a különböző egyéni problémákra is tettek felvetéseket a megkérdezettek.

1.2.2. A közösségi beszélgetés eredményeinek bemutatása

Az interjúkkal ellentétben a közösségi beszélgetések során szélesebb körben kerültek megszólításra az akcióterület településeinek közösségei. Minden település esetében az esemény kezdetén a szakmai vezető köszöntötte a jelenlévőket, és röviden tájékoztatta őket a program szakmai tartalmáról, majd kivetítő segítségével ismertette a településen készített interjúk összesítéséből kapott információk eredményeit.

A beszélgetés célja a korábban az interjúkban feltett kérdések (Mit jelent Ön számára itt élni? Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?; Min változtatna és hogyan?; Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?) alapján levont információk, tapasztalatok megerősítése, kiegészítése vagy megcáfolása, annak érdekében, hogy egy teljesebb részletesebb képet kaphassunk a településeken lakók véleményéről. Települési bontásban a következők hangzottak el a közösségi beszélgetéseken:

Baranyajenő

1. Több problémát is felvetettek a lakosok, a legtöbb kérdésre konkrét megoldást is kidolgoztak a beszélgetés során a résztvevők:

- *A falu környezetében lévő, könnyen megközelíthető források kitisztítása, tisztán tartása, az onnan nyerhető víz fogyasztásának biztosítása kulturált szinten.*
- *Szennyvíz elvezetés. Régóta probléma ennek megoldása. Erre szükséges egy szakember meghívása, aki felvilágosítást tud adni a lehetőségekről. El kell indítani egy pályázat figyelését valamint az egyéb módokat a megoldásra. A feladat ennek a folyamatnak az elindítása, ami a közösségfejlesztőre hárul.*
- *Ivóvíz. Sok panasz érkezett a vezetékes víz rossz minőségére, úgy mint szag, íz, szín. Kényszeríteni kell a Vízművet ezen hibák orvoslására. Ennek a problémának a megoldását a Polgármester vállalta, hogy a lehető leghathatósabban fog eljárni a lehetőségei szerint. Többen is elmondták, hogy rozsdafoltos a mosdó, a wc, a kád és bizony nehéz vele például fehér ruhát mosni.*
- *A falut övező vízelvezető árkok mélyítésére és torlódás mentesítésére lenne nagy szükség, mert a falu alacsonyabban fekvő területei, nagyobb eső, tavaszi olvadás idején víz alá kerülnek és hosszú ideig műveletlenek lesznek. Erre megoldást kell találni. A munkálatok elvégzéséhez forrást kell találni, mert saját erő erre nincs. Valamint az árkokat magába foglaló földtulajdonosokat is kötelezni kell azok*

rendeltetés szerű használatára, tisztántartására, hiszen gyakran a földön végzett munkák következtében kerülnek rossz állapotba a vízelvezetők. Forrásokhoz pályázatfigyelés a közösségfejlesztő feladata lesz, valamint az érintett felek beszélgetésének megszervezése.

- *Felvetődött, hogy több szülő nehezen tudja a nyári szünetben megoldani a gyermek elhelyezését. Az óvoda nyári bezárása viszont indokolt, hiszen ilyenkor lehet elvégezni a szükséges javításokat, az évenkénti fertőtlenítő nagytakarítást, valamint a dolgozók szabadságolását. A megoldásra beszélgetés összehívását indítványoztuk, amelyre az érintett szülőket, az üzemeltető önkormányzat képviselőjét, az óvoda vezetőjét várjuk, hogy találjunk megoldási lehetőséget.*
- *Halastó. Felmerült annak igénye, hogy a Gödrei patakot övező területen, ami gyakori vízelöntéses, hogy víztározó és horgásztó létesüljön azon a területen. Ezzel turisztikai vonzása is lenne a falunak. Az ötlet megvalósításához forrásra, pályázati lehetőségre és a földtulajdonosok együttműködésére van szükség. Ehhez több irányú egyeztetés, megbeszélés szükséges. Ennek koordinálása a közösségfejlesztő feladata.*
- *A község közepéig megérkezett a nagy sebességű internet, de az arra való rákötődés horribilis összeget róna egy-egy igénylőre. Mivel kormányunk is szeretné, hogy ezt minél többen használhassák, ezért pályázati lehetőségeket és szolgáltatót kell keresni, hogy ez megvalósulhasson. Az igények felmérése után a szolgáltatás megfizethető elérésének felkutatására, a pályázat figyelésére a közösségfejlesztőnek kell időt fordítani. A gyorsabb internet igen fontos lenne az önkormányzat munkájának a segítségével és a Faluház könyvtára is nagyon örülne ennek.*

2. Ezután az interjúk témakörein kívül is megemlítettek néhány témát a falu lakosai:

- *Szülői kérdés volt, hogy vissza lehetne e állítani, legalább az alsós szinten a helyi iskola működését. Az önkormányzatnak erre nincs anyagi fedezete, de nem zárkozik el attól, hogy egy ehhez értő szakember felmérje ennek realitását, anyagi vonzatát.*
- *Érkezett egy hozzászólás, miszerint jó lenne, ha nem csak a hirdetőtáblákon lenne kitéve a falut érintő felhívások, hanem azok megjelennének minden postaládában. A polgármester referált erre. A nem személyre szóló értesítések a jól látható helyeken mindenki számára hozzáférhetőek, a személyre szabott*

értesítéseket pedig mindenki meg szokta kapni. Tehát ezzel a kérdéssel nem kell tovább foglalkozni.

- *Néhányan nem tartották elég tisztának a falu utcáit, bár azt rendszeresen takarítják a közmunkások. Ennek ellenére vannak olyan helyek, amik kívánni valót hagynak maguk után. A polgármester javasolta, hogy ne csak meglássuk a szemetet, de próbáljunk meg nem szemetelni és erre tanítani a gyerekeket is, mert csak így van értelme a falu tisztán tartásának, hiszen nem állhat minden eldobott szemét mellé egy közmunkás.*

A beszélgetés kötetlen hangulatban folyt le és elég szép számú volt az érdeklődő megjelent is.

Felsőegerszeg

1. A fórum résztvevői egyetértettek az elhangzottakkal és az alábbi kiegészítésekkel adtak nyomatékot elképzeléseiknek:

- *Szeretnénk továbbra is itt élni Felsőegerszegen. Kinek szülőfaluja, kinek választott lakhelye, de egyértelmű a kötődés. Jó a település fekvése, szép természeti környezetben a „központhoz” közel, de mégis nyugis körülmények között élhetünk itt a faluban. A domb miatt főleg téli időszakban veszélyes a közlekedés, de fokozott odafigyeléssel megoldható.*
- *Ezen a fórumon is felszínre került a falubusz iránti igény, „jó lenne” szinten megfogalmazva.*
- *Felmerült a bolt-kocsmá hiánya a közösségi életben betöltött szerepe, de realisan nincs esélye, mert az emberek az olcsóbb áruk után mennek. Ha sikerülne munkát, jól fizető állást teremteni akkor tudna megélni egy bolt vagy kocsmá mert a pénztelenség nem vásárlóerő. Átmeneti megoldást jelenthet, ha a mozgóbolt jobb árukészlettel keresi fel a falut és a Téglagyári részt is.*
- *Munkahelyre helyi vállalkozásra lenne szükség a megélhetés és a helyben maradás érdekében. Többen javasolták megoldásként a bedolgozói munkát az alacsony nyugdíjak kiegészítésére és a jobb életfeltételek biztosítása miatt.*
- *A téglagyári és gyalogos falusiak ismét nyomatékosítottak a 66-os út melletti járda szükségességét, ahol gyalog vagy babakocsival is el lehet menni Sásdra életük veszélyeztetése nélkül.*
- *A fiatalabb korosztály kapva — kapna a lehetőségen, hogy településünk is pályázón az ingyenes Wifi-Hotspotok létesítése érdekében.*

- *A többség szeretne többet kirándulni vagy utazni közösen a faluval. Javasolták a „nyaral falu” program folytatását, színházlátogatás, fürdőzés a közeli fürdőhelyeken. Az emberek egy kicsit közömbösek, mindenki a saját problémájával van elfoglalva. Egyre kevesebb a falun belüli támogató közösség.*
2. A falu erősségeiről is beszéltek a közösség képviselői, melyeket felsorolás szerűen adtak meg:
- *Nyugodt környezet*
 - *Szép természeti környezet*
 - *Szinte teljes közművel való ellátottság*
 - *Betelepülőknek olcsó házvásárlási lehetőségen*
 - *Kicsi életképes közösség*
 - *Egészséges ivóvíz*
 - *Gazdálkodási lehetőségek*
 - *Sásd közelsége (1,5 km)*
 - *Fél úton Komló-Dombóvár között*
 - *Félúton Pécs- Kaposvár között*
 - *Fürdőhelyek közelsége (Magyarhertelend, Gunaras, Orfű)*
 - *Vasút közelsége*
 - *Virágos közterületek, jó levegő, dombokkal védett lakókörnyezet*
3. A település hátrányait is hasonló módon felsorolták a lakók:
- *Rossz tömegközlekedés*
 - *Veszélyes 66-os útszakasz*
 - *Kerékpárút vagy járda hiánya Téglagyárhoz*
 - *Munkahelyek hiánya*
 - *Helyi bolt kocsmá hiány*
 - *Elöregedő lakosság*

Gödre

1. Az interjú válaszai alapján mit tartottak az emberek a település erősségeinek:
- *Szép természeti környezet, jó levegő, a természet közelsége,*
 - *A bajban, nehézségben összetartó, segítő közösség,*
 - *Aktív kikapcsolódási lehetőség feltételei biztosítottak — kirándulás, túra,*
 - *Nagy zöld területek, közel vannak az erdők,*

- *Sok emberben itt vannak a „gyökerei” - szülőfalu, haza,*
- *Ismerik egymást az emberek,*
- *Mezőgazdasági termelés lehetősége egészséges, saját termelésű élelmiszer alapanyagok,*
- *Áttekinthető, emberléptékű élettér, családi közösség, nyugodt, biztonságos, kiszámítható, élhető,*
- *Vannak helyben szolgáltatások,*
- *Az épített örökség,*
- *Vannak helyben közösségi programok,*
- *Jó a tömegközlekedés,*
- *Városok közelsége,*
- *Van koncepciója, jövőképe a település vezetőinek,*
- *Meglévő hagyományok,*
- *Együtt élnek a generációk*

2. A falu gyengeségeivel kapcsolatosan pedig ezek a válaszok születtek:

- *A közösségi élet csak bizonyos területeken jelenik meg,*
- *„Kibeszélő” emberek (pletyka, rosszindulat),*
- *A civil szervezetek nem elég aktívak,*
- *Lakossági, intézményi aktivitás gyenge,*
- *Kevés helyben a munkalehetőség,*
- *Kevés a szórakozási lehetőség — csak a kocsma van,*
- *Magas a munkanélküliek száma,*
- *Sok fiatal elmegy a településről,*
- *Sok a szenvedélybeteg — elsősorban alkoholista,*
- *Kevés a kereskedelmi egység — ennek következtében nincs megfelelő verseny, magasak az árak a városi üzletekéhez képest, „Gettósodás” veszélye — romló falukép,*
- *Nagy a 66-os út forgalma,*
- *Életviteli problémák, igénytelenség,*
- *A települési infrastruktúra nem kellően védett,*
- *Elöregedő lakosság,*
- *Passzivitás szinte az élet minden területén,*
- *Nincs sportolási lehetőség*
- *A szolgáltatások csak egy része érhető el helyben*

3. Ezt követően a résztvevők kiegészítették a feltárt erősségeket és gyengeségeket:

Erősségek:

- *Vonzó, egyedi hegyháti táj,*
- *Vadászható nagyvadak a térség erdőiben,*
- *Rekreációs célú horgászto található Szénás-pusztán,*
- *A közelben hévíz, jó minőségű agyagot szolgáltató bányá található,*
- *A Budapest-Pécs vasúti fővonal közelsége, az IC megáll Sásdon,*
- *A mobil és vonalas telefonálási lehetőség gyakorlatilag korlátlan,*
- *Nagy hagyományú erdőművelés,*
- *Fejlődő mezőgazdasági vállalkozások (növénytermesztés, állattartás),*
- *Stabil helyzetű mezőgazdasági nagyüzem van a településen,*
- *A települése élő, felkészült, kellő vállalkozási, szakmai ismerettel rendelkező vállalkozó,*
- *Működik a településen kisvállalkozás,*
- *Az országos kék-túra útvonal érinti a térséget, ' Helyreállítható eredeti sváb, magyar porták*

Gyengeségek:

- *A szántóföldi növénytermesztés számára kedvezőtlen domborzati viszonyok, rossz földminőség,*
- *Hiányzó vadkármentesítő eszközök, a vadkár nehezíti a gazdálkodást,*
- *Az utak, összekötő utak állapota rossz,*
- *Nincs vezetékes gázellátás,*
- *Szennyvízkezelés nem megoldott,*
- *Kedvezőtlen a népesség képzettségi, szakképzettségi színvonala,*
- *A munkanélküliség, kilátástalanság újra termelődik,*
- *A hosszú ideje inaktív emberek nem tudnak visszatérni a munkaerőpiacra,*
- *Az előállított nyersanyagok nem kerülnek feldolgozásra,*
- *Kevés a tudatos, felkészült vállalkozó,*
- *A térségnek nincs megkülönböztető jegye, idegenforgalmi arculata,*
- *Nincs szálláshely a turisták számára,*
- *A vendéglátóhelyek színvonala nem jó.*

4. A közösségi beszélgetés folytatásaként a jelenlévők megpróbálták összegezni a rendelkezésre álló lehetőségeket és a megvalósítás során felmerülő veszélyeket:

Lehetőségek:

- *A közösségi részvétel, az aktivitás erősítése érdekében a lakosság személyes megszólítása, igényeik felmérése, bevonásuk a „jövő” tervezésébe.*
- *A „kulcsemberek” megtalálása, annak érdekében, hogy ők és az általuk képviselt, vezetett csoport bevonható legyen a közösségi életbe.*
- *„Takaros porta” mozgalom szervezése (Mindenki tegye rendbe a saját portáját.), annak érdekében, hogy a településkép szépüljön.*
- *A helyi alkotók, amatőr helytörténészek, gyűjtők menedzselése, segítve ezzel tevékenységüket, sikereiket, ismertségüket.*
- *Sportegyesület alapításával, infrastruktúra fejlesztésével a sporttevékenység lehetőségének megteremtése.*
- *A biztonság növelése érdekében a meglévő kamerarendszer bővítése, sebességmérők, forgalom-lassító berendezések telepítése.*
- *Helyi turisztikai attrakciók létrehozása, pl.: Tamás-hegyi borút megvalósítása, a helyi speciális közösségek, kisebbségek stb. „másságának” megmutatása, épített örökség „népszerűsítése”.*
- *Önkéntes segítő közösség szervezése az idősek gondozására.*
- *A településen lakóingatlanl rendelkező külföldiek bevonása a közösség életébe.*
- *A lakosság fiatalítása érdekében stratégia kialakítása.*
- *Az egyén részvételének erősítése a települést érintő döntésekben — közösségi tervezés.*

Veszélyek:

- *Az embereket nehéz illetve nem lehet kimozdítani elszigeteltségükből, katatón helyzetükből.*
- *A helyiek nem tudnak, nem akarnak közösségi életet élni, nem ismerik fel a közösséghez tartozás fontosságát.*
- *Szemlélet béli probléma, a személyes érdek mindenek elé helyezése, passzivitás (Csak nekem legyen jó!).*
- *Az attitűdök megváltoztatása nagyon nehéz — aki csak a rosszat, hibát keresi mindenben, azt nehéz pozitív hozzáállásra ösztönözni.*
- *A munkalehetőség számának növekedése nem jár együtt a munkanélküliek mobilitásával.*
- *A munkanélküliség generációs újra termelődése folytatódik, illetve mélyül.*

- *A térség nem rendelkezik jelentős turisztikai vonzerővel, amely képes lenne folyamatosan vendégeket hozni.*

Mindszentgodisa

1. Az interjú válaszai alapján mit tartottak az emberek a település erősségének:
 - *Többen megfogalmazták, hogy a környezet, a természet közelség, a táj szépsége az elsődleges szempont életükben,*
 - *Sok emberben itt vannak a „gyökerei” - szülőfalu, haza,*
2. A lakosokban megfogalmazódott lehetőségek:
 - *Szeretnék, ha a meglévő értékek megőrzésére több energia, idő és persze pénz lenne fordítva. (tanösvény állapota, külterületi utak járhatósága, elhagyott zártkertek újrahasznosítás, természetjárás népszerűsítése, mikro térségi összefogás erősítése stb.),*
 - *A településen belül elsődleges feladatnak látják, a bezártság, csigaházba húzódás feloldásának szükségességét,*
 - *Fontosnak ítélik az iskola, óvoda közösség építő szerepének erősítését, minél több szülői program szervezésével,*
 - *A generációk összehozásában először a már meglévő szerveződések (nyugdíjas klub, nőegylet, testépítő klub, falu fejlesztő egyesület) tartalmi-, közösség mozgató, szervező, erejének kibontakoztatása fogalmazódik meg,*
 - *A 90-es, 2000-es évek szereplői kiöregedtek, nincs utánpótlás, illetve nehéz megmozdítani őket,*
3. A válaszadók között kialakult konkrét javaslatok:
 - *Munkahely teremtés*
 - *Vállalkozók bevonása lehetőségeinek feltárása*
 - *Ifjúsági program szervezés*
 - *Középkorosztály megmozdítása*
 - *Idősekről való gondoskodás, bevonás*
 - *Nemzetiségekkel való szorosabb együttműködés*
 - *Program szervezés*
 - *Felsőmindszent és Godisa lakosságának egybeforrasztása*
 - *Anyagi források megteremtése*

Szágy

1. Az interjú válaszai alapján miért szeretnek Szágyon lakni a válaszadók, a közösségi beszélgetés válaszaival kiegészülve, megerősítve:
 - *Összefogunk segíünk egymásnak.*
 - *Itt lakik a családom, rokonaim, szerelmem.*
 - *Itt születtem, itt laknak a szüleim,*
 - *Jó levegő van, légúti betegségekre jó hatással van.*
 - *Csendes, nyugodt környezet erdős területek, ahol kirándulni, pihenni, esetenként munkát vállalni lehet. (csemetézés, makkgyűjtés, erdészet részéről a téli tüzelő begyűjtésének lehetősége).*
 - *A házaknál nagyok a kertek, a helyi önkormányzat minden segítséget megad a művelésükhöz pl.: vetőmag, földművelés- szántás- tárcsázás- kapálógépezés.*
 - *Az idős és rászorult lakosok részére az önkormányzat ingyenesen lekaszáltatja a ház körüli portájukat.*
 - *A lakosság egymásra figyelésének köszönhetően nincs bűnözés, betörés, lopás a faluban.*
2. Az interjú válaszai alapján miért nem szeretnek Szágyon lakni a válaszadók, a közösségi beszélgetés válaszaival kiegészülve, megerősítve:
 - *Közmunkán kívül más munkalehetőség nincs.*
 - *Ennek egyik oka a tömegközlekedés hiányossága.*
 - *Vidéki többműszakos munkavállalás ezért szinte lehetetlen.*
 - *A lakosság elöregedése miatt generációs problémák vannak, ezért közösségi élet létrehozása nagyon nehéz.*
 - *A fiatalok elvándorolnak a faluból nincs óvoda, iskola.*
 - *Orvosi ellátás egy alkalommal van a faluban.*
3. Az interjú válaszai alapján min változtatnának, milyen lehetőségeket látnak vagy mit javasolnának a Szágyon lakók, a közösségi beszélgetés válaszaival kiegészülve, megerősítve:
 - *Közterületen és elhagyott kerteken, hostelekben gyümölcsösök telepítése, később a termések feldolgozása (lekvár, szörp, aszalás, gyümölcscect bor, pálinka. ..stb.)*

- *Tészta üzem létesítése, varroda, összeszerelő üzem. meglévő gyógynövényes kert terményeit feldolgozni pl.: szárítás, csomagolás, értékesítés, Mobil hálózat kiépítése,*
- *ATM lehetőség*
- *Régi kultúrházban szabadidő-sport lehetőség kialakítása.*
- *Idősek klubja, szervezése (gyógytorna, életmód tanácsadás).*
- *Játsszótér felújítása, új és modern játékok beszerzése. Focipálya kialakítása, meglévő tenispályán többféle sport lehetőség biztosítása (teniszháló, ütők, labdák) kézilabda kapuk állítása.*
- *Könyvtári számítógép rendszer bővítése, korszerűsítése.*
- *Csebényi összekötő út elkészítése vidéki munkába járás többműszakos munkavállalás érdekében.*

Végül a jelenlévők felajánlották közreműködésüket a javaslatok, változások kivitelezéséhez, többen bármilyen társadalmi munkát végeznének vagy akár annak szervezésében is segítenének.

Varga

1. Az interjú válaszai alapján mit tartottak az emberek a település erősségének:
 - *Szép természeti környezet, jó levegő, a természet közelsége*
 - *Nagy zöld területek, közel vannak az erdők*
 - *Sok emberben itt vannak a „gyökerei”-szülő falu, haza*
 - *Ismerik egymást az emberek*
2. A falu gyengeségeivel kapcsolatosan pedig ezek a válaszok születtek:
 - *Nincs kocsmá*
 - *„Kibeszélő” emberek (pletyka, rosszindulat)*
 - *Kevés helyben a munkalehetőség*
 - *Magas a munkanélküliek száma*
 - *Elöregedő lakosság*
 - *Kevés a virág*
 - *Sok a szemét az erdőben*
3. Ezt követően a résztvevők kiegészítették a feltárt erősségeket és gyengeségeket:

Erősségek:

- *Vonzó, egyedi Hegyháti táj*
- *Vadászható nagyvadak a terület erdőiben*

Gyengeségek:

- *Az utak, összekötő utak állapota rossz*
- *Nincs vezetékes szennyvízhálózat*
- *A munkanélküliség, kilátástalanság, újratermelődik*
- *A hosszú ideje inaktív emberek nem tudnak visszatérni a munkaerőpiacra*
- *Nincs mobilhálózat*
- *Generációs-szabadidős lehetőség*
- *Tömegközlekedés rossz*
- *Utcákra szeméttárolók*
- *Kapcsolat a közeli településekkel*

A közösségi beszélgetés befejezéseként, a résztvevők megállapodtak abban, hogy a soron következő alkalommal, kiválasztják a számukra legfontosabb területeket, témák megvitatásának sorrendjét, melyeket a megbeszéltek szerint járnak körül, vitatnak meg.

A közösségi beszélgetések konzorciumi szintű megállapításai

A közösségi beszélgetések alapján általánosságban elmondható, hogy minden település esetében hasonló előnyök és hátrányok kerültek megemlízésre. A helyiek látják, hogy településeikben komoly, még kihasználatlan potenciálok vannak, melyek megfelelő szervezettség mellett jelentős mértékben javíthatnak a helyi közösségek életén. Természetesen olyan problémák is azonosításra kerültek, melyekre közvetlenül a projekt nem képes megoldást találni, viszont rámutathat arra az útra, amely a helyiek önszerveződése révén eredményt hozhat ezeken a területeken is. A javasolt új programok és tevékenységek lebonyolítására a helyi közösségek nyitottak voltak, és a programelemek minden szegmensére azonosíthatók azok a csoportok, akik ezt hajlandók és képesek is végrehajtani.

1.2.3. A kérdőív eredményeinek bemutatása

Az érintett településeken (Felsőegerszeg, Baranyajenő, Gödre, Mindszentgodisa, Szágy, Varga) a helyzetelemzés részeként, a közösségi interjúkat követően az azokban foglaltakra alapozva történt a kérdőíves felmérés.

A kérdőíves felmérés során a szóban forgó konzorciumot alkotó települések lakosságának egy 27 kérdésből álló kérdéssort kellett megválaszolniuk.

A kérdőív egy bővebb, már konkrét igényeket is felmérő vizsgálat volt, ahol az adott településeken már szélesebb körben felmérésre kerülhettek azok az igények, amelyek jelenleg nagy hiányt, vagy éppen fejlődési, kitörési lehetőséget biztosítanak a térség számára.

A kérdőív bevezető részében a kitöltők alapadataira –, mint például nemi megoszlásra, életkor szerinti besorolásra és foglalkozásra, – vonatkoztak a kérdések. A felmérés második részét képezték azok a konkrét kérdések, amelyek részben már a lefolytatott interjúk és közösségi beszélgetések során is felmerültek.

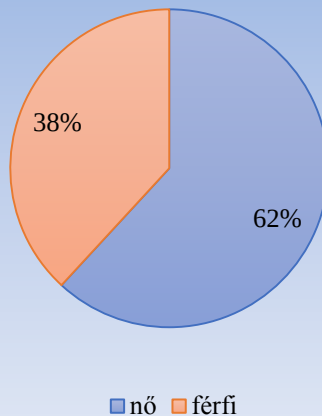
A kérdőívet kitöltők a helyi társadalom különböző rétegeit, korosztályait, iskolázottsági szintjeit képviselik. A kérdőívet Varga településen 10 fő, Mindszentgodisa településen 23 fő, Felsőegerszeg településen 10 fő, Baranyajenő településen 15 fő, Gödre községben 27 fő, Szágy községben 12 fő töltötte ki.

A kérdésekre adott válaszok alapozzák meg az összefoglalásban levont következtetéseket. Az összefoglalásban lévő százalékos adatok a kérdésre adott válaszok számából lett kiszámolva. Ahol többféle válasz is lehetséges volt, ott a legjellemzőbb válaszok lettek feltüntetve. Az érintett célcsoportnak a települések 14 évesnél idősebb lakossága tekinthető.

A kérdőív során az alábbi megállapítások és eredmények születtek:

A megkérdezettek nagy része nő volt. Az érintett települések összlakossága 2436 fő, ebből 1250 nő és 1186 férfi. Az összlakosságból a 14 év felettiek száma: 2044 fő. Tehát a 14 évesnél idősebb lakosok 4,7%-a töltötte ki a kérdőívet.

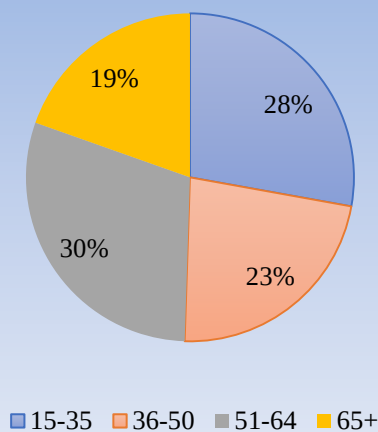
A megkérdezettek nemi megoszlása

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

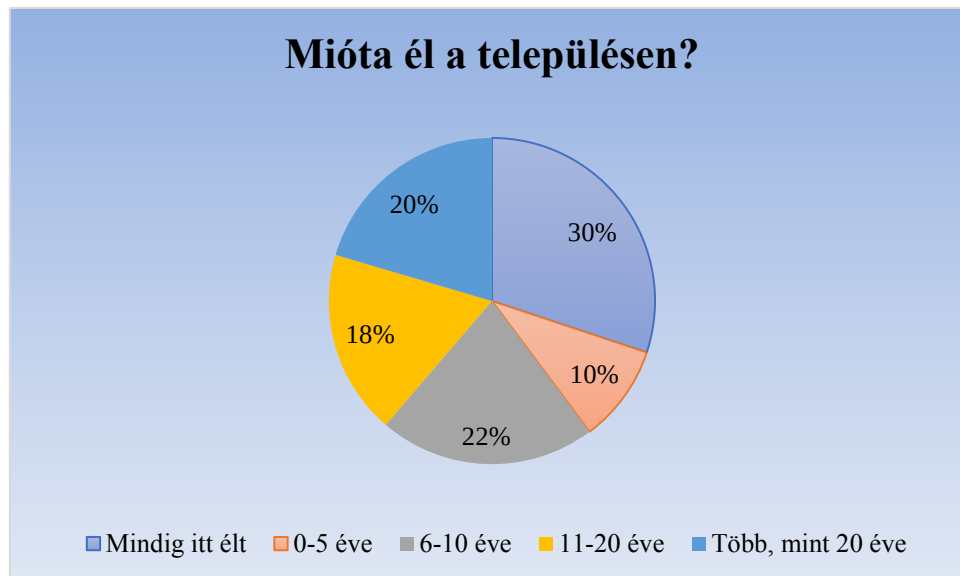
A válaszadók életkorára is kitér a kérdőív. A települések összlakossága 2016. év elején: 2 436 fő, ebből 15-64 évesek száma 1 661 fő, 65 éves és idősebbek száma 383 fő. Tehát a válaszadók a 15-64 év közötti korosztály 2,6%-át teszik ki, a 65 éves, és ennél idősebb válaszadók szintén korosztályuk 4,4%-át teszik ki. A kérdőívben pedig minden korosztály megszólításra került az eredmények alapján.

A válaszadók kor szerinti megoszlása

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A megkérdezettek 30%-a több generáció óta, vagy több mint 20 éve él már a településén. Az 5 vagy annál korábban a településre költözők száma igen alacsony, arányuk 10%.

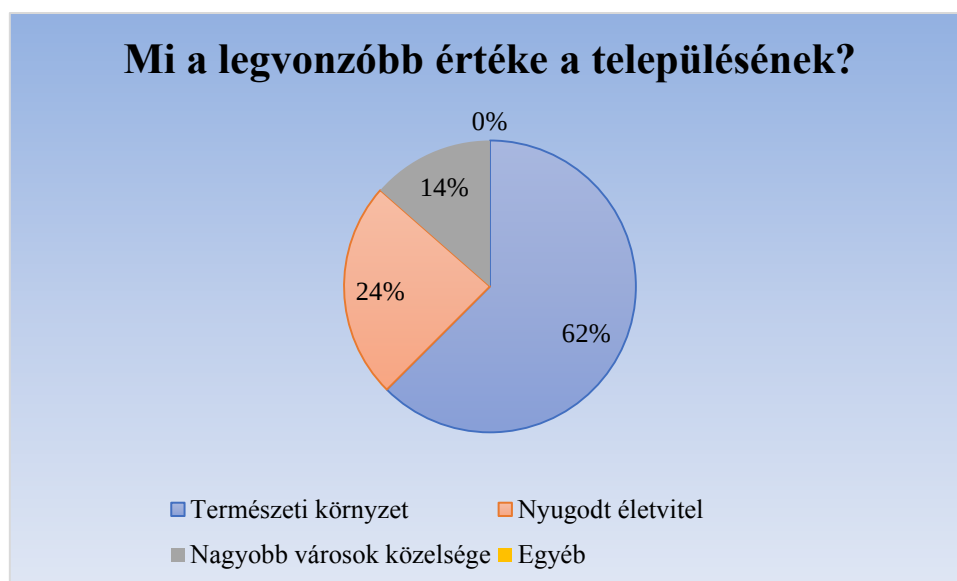

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A „Miért választotta lakhelyének a települést?” kérdésre a válaszadók jellemző válaszai: Itt él születése óta, ide költözött családjával, ide házasodott, ide köti szerelme, itt gazdálkodik, itt épített házat, itt dolgozik, emlékek kötik a helyhez, jól érzi magát itt, illetve csendes, nyugodt a környezet.

A következő kérdés a válaszadók kedvenc helyére tért ki a településükön. Azokon a településeken, ahol van közösségi tér, ott szívesen tartózkodnak az emberek azon a helyen. Ahol nincs ilyen, de működik vendéglátó ipari egység, főként ott élnek közösségi életet. Sokan azonban otthon maradnak, nem mennek a közösségi helyekre.

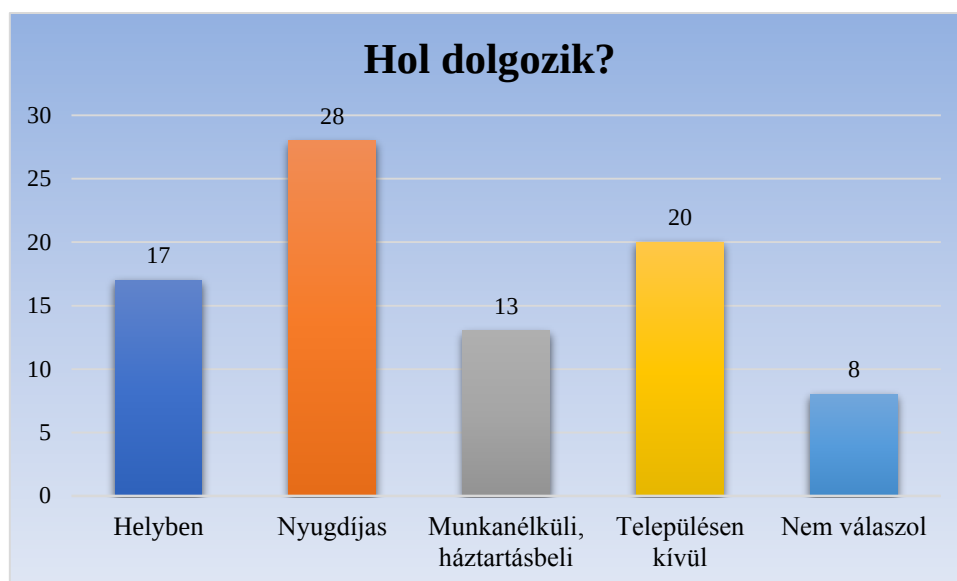
A település legvonzóbb értékére vonatkozóan a válaszadók döntő többsége a település természeti értékeire hivatkozott, azok szépségére, nyugalma. A nagyobb városok közelsége is megemlítésre kerül, mint a település értéke. Nagyobb város alatt Sásdot, Pécsét és Kaposvárt értik.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A válaszadókat megkérdezték arról is, hogy szerintük mi teszi a települést egyedivé. Jellemző válaszaik a következők voltak: A természeti adottságok, a szép táj, az egészséges, csendes, kirándulásra, túrára alkalmas környezet. A településen található épített értékek, melyek közül több helyi védettség alatt áll, de vannak olyanok is, amelyek országos védettséggel rendelkeznek. A pihenni vágyó turistáknak adottak a feltételek, a csendes, nyugodt környezet. A környék nagy százalékban borított erdővel, mely kedvez a vadász-turizmusnak. Található horgászto a területen, mely szintén attrakciója a kínálatnak. Lehetőség van háztáji mezőgazdasági termelés folytatására, mely a család élelmiszer ellátásának jelentős hányadát képes fedezni.

A „Hol dolgozik?” kérdésre adott válaszok arra engednek következtetni, hogy a településeken jellemző a lakosság előregedése, és sokan kényszerülnek ingázni munkahelyükre. Ebből következik, hogy azoknak az embereknek a számára, akik nem rendelkeznek saját tulajdonú közlekedési eszközzel, a tömegközlekedés szolgáltatási színvonala meghatározó elhelyezkedési lehetőségeikben, különösen kitétek ennek a zsáktelepüléseken (Varga, Felsőegerszeg, Szágy) élő aktívkorúak.

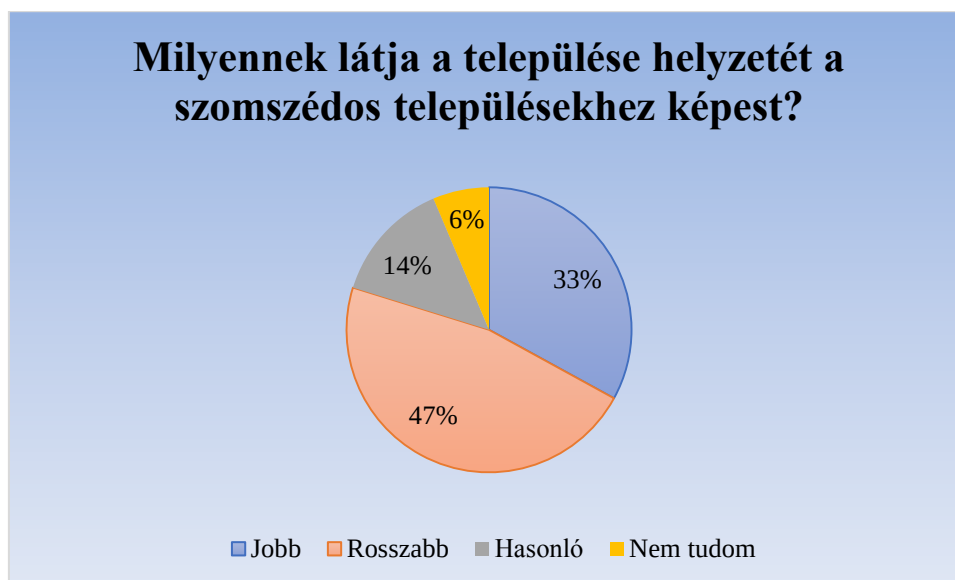
Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

Az alábbi területeket érinti a településen található emberi-, környezeti-, közösségi-, és épített értékekkel kapcsolatos kérdés: közmű ellátottság, tömegközlekedés minősége és mennyisége, személyszállítás, hulladékkezelés, zöldfelület, közbiztonság, épített környezet védelme, természeti környezet védelme, egészségügyi ellátás, önkormányzati szolgáltatások színvonala, kulturális szolgáltatások, könyvtár, kereskedelem, vendéglátás, sportolási lehetőség, szórakozási lehetőség, települési közúthálózat, munkalehetőségek, helyi közösség, egységes építészeti arculat, ivóvíz minősége, gázellátás, elektromos ellátás, közvilágítás, telefonellátás, élelmiszerellátás, csend, nyugalom, és a gazdasági-, illetve helyi közügyekről történő tájékoztatás. Az elégedettséget 1-től, 10-ig terjedő skálán jelölhették a válaszadók, ahol az 1-es azt jelentette, hogy nagyon elégedetlen, a 10-es pedig azt, hogy teljesen elégedett.

A válaszok arra engedtek következtetni, hogy a nagyobb, kevésbé elzárt településeken (pl.: Baranyajenő, Gödre, Mindszentgodisa) a válaszadók jobbnak, kedvezőbbnek ítélik meg helyzetüket, a válaszok között nagyon ritkán, illetve nem szerepelt a „nagyon elégedetlen” jellemzés, helyzetüket általában közepesnek ítélték. A kis létszámú, zsáktelepülések válaszadói jellemzően rosszabbnak ítélik meg helyzetüket. Összességében elmondható, hogy a projekt helyzetértékelésében megfogalmazott közösségfejlesztési szempontból releváns problémák valamennyi településre jellemzők.

A szomszédos településekkel kapcsolatban négy kérdés is szerepelt a kérdőívben. Ezek közül az első a saját település többiekéhez viszonyított helyzetét méri fel. A válaszok arányaiból arra lehet következtetni, hogy a nagyobb, társadalmi-, gazdasági-, szociális szempontból kicsit

kedvezőbb adottságokkal bíró településeken a megkérdezettek jobbnak ítélik meg a helyzetüket, mint a kedvezőtlenebb adottságú/helyzetű települések polgárai. A számokból, százalékokból az is kiderül, ha hasonló adottságokkal bíró településekhez mérik helyzetüket, ekkor saját lehetőségeiket, korlátaikat is hasonlóan ítélik meg.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

Ehhez kapcsolódóan a település előnyeiről a szomszédos településekhez képest lettek megkérdezve a válaszadók. Mindszentgodisa, Gödre, Baranyajenő község válaszadói a település földrajzi helyzetét (nem zsáktelepülések, főút mellett fekszenek stb.), a helyben igénybe vehető szolgáltatások körét, a tömegközlekedés kedvezőbb lehetőségeit, a környező városok közelségét, a helyben rendelkezésre álló munkalehetőségek nagyobb arányát emelték ki elsősorban. A kisebb települések (Varga, Felsőegerszeg, Szágy) a hangsúlyt a helyi közösség összetartására helyezték, mely támogatja a közösségépítés/közösségfejlesztés folyamatát. Azt is előnynek érezték, hogy a főútvonalak jelentős forgalma nem halad át a településükön.

A települések hátrányaira is kitért a kérdőív. A válaszadók - a település méretétől függetlenül - hátránynak érezték a felmerülő etnikai konfliktusokat, és az életszínvonal közti különbségeket. A nagyobb települések lakói általában a közeli városokhoz viszonyították helyzetüket. A fiatalok elvándorlását, a közösségi együttműködés hiányosságait, a helyben rendelkezésre álló társadalmi tőke és a humán erőforrás csekély voltát, a generációk közötti szakadék növekedését, az épített környezet állapotát, a személy- és vagyonvédelem nem megfelelő voltát, az akadálymentesítés nem megfelelőségét, a szektorok és a települések közötti

összefogás/együttműködés hiányát/nem megfelelő intenzitását, ismeretátadó rendezvények hiányát nevezték meg. A nagyobb településeken megfogalmazódott, hogy vannak ugyan rendezvények, de általában azt az Önkormányzat szervezi, szükség lenne a civil szféra aktivitásának fokozására. A kisebb településeken a rendezvények száma is kevés, és a civil szféra szinte teljesen hiányzik. A megkérdezettek egyöntetűen úgy vélekednek, hogy nagy szükség lenne a közösségfejlesztési folyamatok erősítésére a településen.

A saját településük értékelése során a lakosoknak, a szomszédos településekkel való kapcsolatra tért ki a kérdőív. A válaszokból levonható az a következtetés, hogy a települések közötti együttműködés területén még sok tennivaló van, az együttműködés mértéke és területei komoly fejlesztési potenciállal bírnak.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A szomszédos településekkel való együttműködés kérdése is szerepel a kérdőívben. A válaszadók az alábbi területeken tartják fejleszthetőnek/fejlesztendőnek a település-, és szektorközi együttműködéseket: Oktatási, szociális, egészségügyi, településfejlesztési, turisztikai, gazdasági, közösségépítő, kulturális, turisztikai, nemzetiségi, egészséges, tudatos életmód, sport.

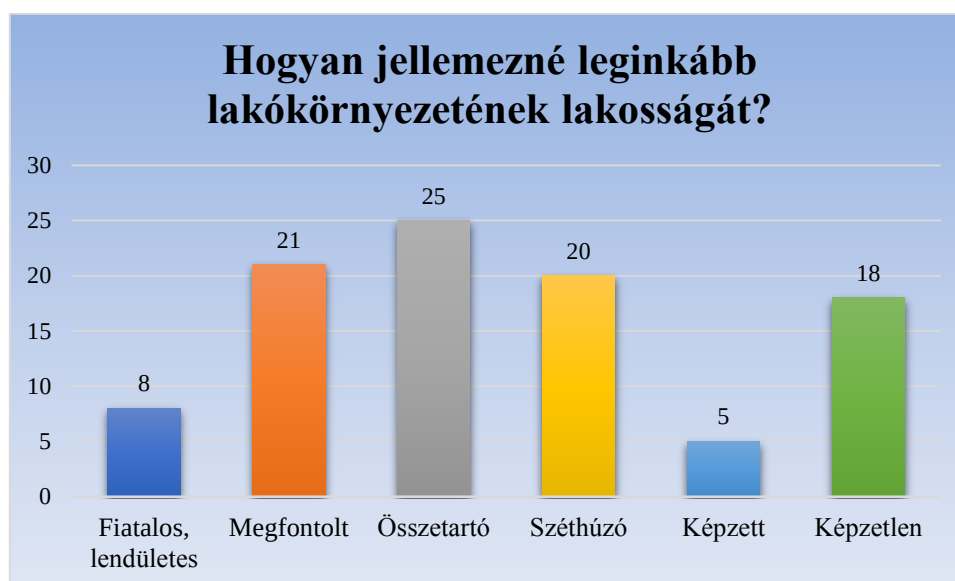
A válaszadók az alábbi három területet találták a fejlesztés szempontjából a legfontosabbnak:

- *Munkahelyteremtő gazdasági,*

- *Szociális egészségügyi,*
- *Közösségépítő, kulturális és sport, jó közérzet: a fáradtság, stressz feloldása.*

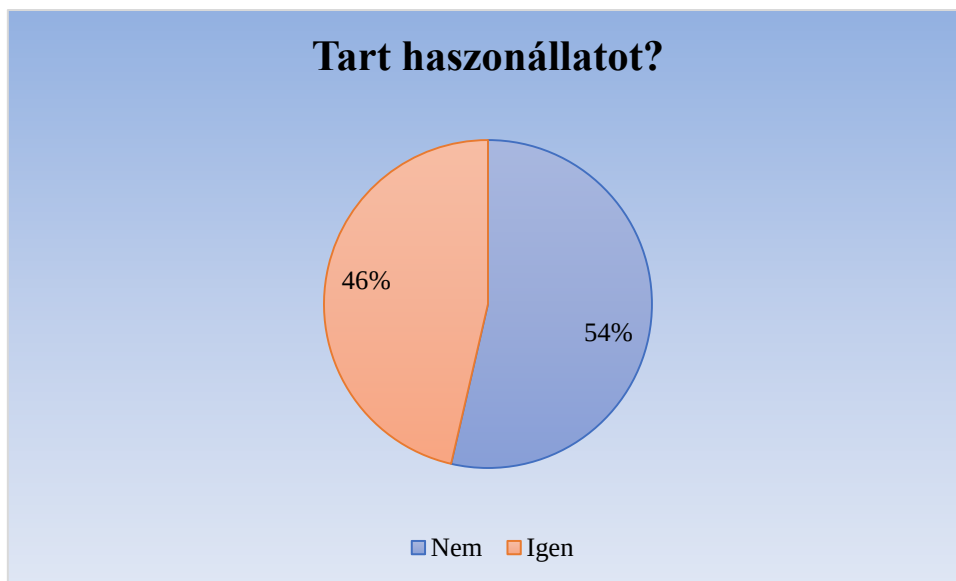
A válaszadók az alábbi területek fejlesztésében látnak lehetőséget a falu életének javítására: a helyben igénybe vehető szolgáltatások körének bővítése, színvonalának emelése, valamint a pályázati lehetőség jobb kihasználása, a mobil hálózat fejlesztése, munkahelyek teremtése, szociális bolt létrehozása, a köz-, és közlekedésbiztonság növelése, a generációk közötti kapcsolat erősítése, az egészséges életmód-, a sport iránti elköteleződés erősítése, a helyi közösség összetartásának erősítése, a fiatalok helyben tartása, ismeretterjesztő-, tudásátadó-, kulturális-, szórakoztató programok szervezése, a civil szféra erősítése, a szektorok közötti és a településközi együttműködések fejlesztése, a passzivitásba „süllyedt” emberek kimozdítása, az idősek, betegek aktív segítése, közösségbe vonása.

A lakosság jellemzésénél a válaszadók megfontoltnak, inkább összetartónak, de nem megfelelően képzettnak ítélik meg lakókörnyezetük lakosságát.

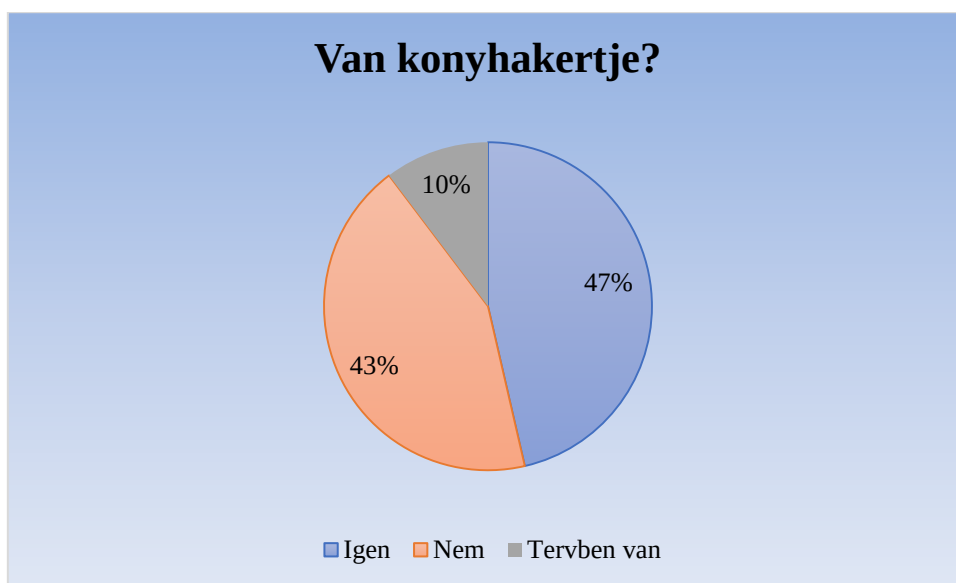
Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A haszonállat tartással kapcsolatos kérdésre adott válaszokból jól látszik, hogy a háztáji állattartás az utóbbi évtizedekben jelentősen visszaszorult. Oktató, segítő programokkal valószínűleg ösztönözni lehetne, újjá lehetne éleszteni az állattartás letűnő kultúráját.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

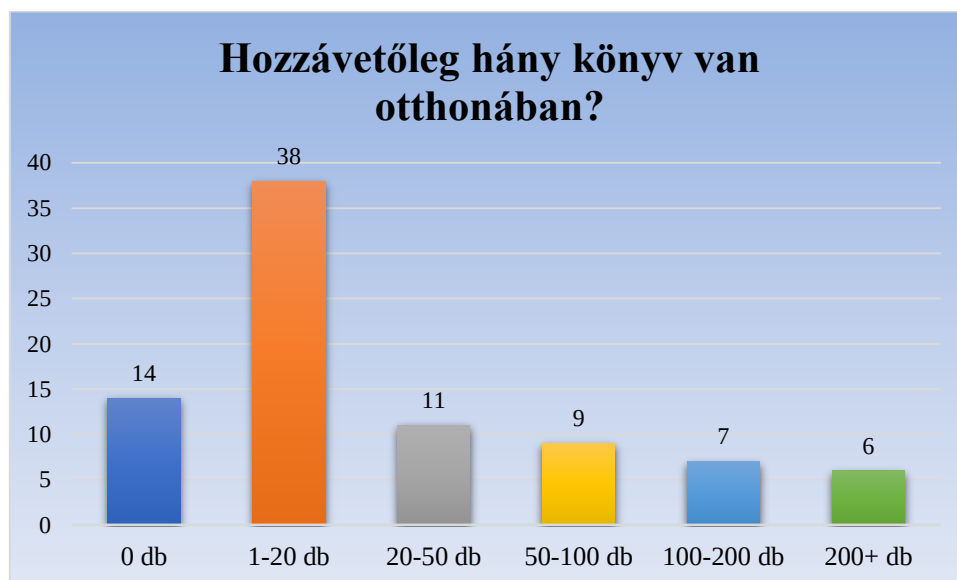
A konyhakerttel kapcsolatban a válaszok is alátámasztják a tapasztalati tényeket, hogy a háztáji mezőgazdasági termelés is számottevően csökkent az elmúlt évtizedekben. A falusi életvitel újraélesztése, melynek egyik meghatározó eleme a rendelkezésre álló földterület hasznosítása, csak „újra tanítással” sikerülhet.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A következő kérdésben a válaszadók a háztartásban található könyvek mennyiségéről lettek megkérdezve. A számok és százalékok jól tükrözik a XXI. század emberének az egyik tradicionális kulturálódási/művelődési/szórakozási lehetőséghez fűződő viszonyát. Ez

iránymutatást ad arra, hogy a közösség-szervezés területén is a XXI. század trendjeire/technológiai lehetőségeire alapozva kell kialakítani a fejlesztési stratégiát.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A települések lakosainak tájékozottságára is rákérdez a kérdőív. A válaszok arra engednek következtetni, hogy a településeken elegendő mennyiségű információval azok rendelkeznek, akik aktívan részt vesznek a közösség életében. Az eredmény jól mutatja, hogy ezen a területen is van tennivaló. A tájékozott, érdeklődő, aktív lakos sokat tud segíteni a település vezetőinek a fejlesztési irány meghatározásától, a közösségi-, kulturális-, sport-, stb. rendezvények/események szervezéséig, lebonyolításáig. Az aktív helyi közéleti szerep egyaránt erősíti az identitástudatot, a helyi kötődést.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

Az előző kérdéshez kapcsolódva, a tájékoztatatlanság okait kerestük. A válaszok arra hívják fel a figyelmet, hogy meg kell találni a településen legjobban működő módszert arra, hogy minél több emberhez eljuthassanak a helyi társadalmat érintő hírek, információk

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A „Szeret Ön a településen élni” kérdésre adott válaszok aránya egyértelműen mutatja, hogy a településen élő emberek döntő hányada szeret az adott településen élni. Ez jó alapot biztosít a közösségfejlesztési folyamat sikeres megvalósításához.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A településen élő gyermekek jövőjét illetően a válaszok arra engednek következtetni, hogy a település jövője, fennmaradása szempontjából egyértelműen az egyik kulcskérdés minél több fiatal helyben tartása. A helyben tartás egyik szegmense a közösségformálás/közösségfejlesztés, mely erősíti a fiatalok kötődését, identitástudatukat.

Forrás: A kérdőív eredményei alapján saját szerkesztés (2018)

A kérdőív érintette azt a kérdést is, hogy személy szerint mire készek a lakosok annak érdekében, hogy a települési problémákat meg tudják oldani. A kérdőívet kitöltők jellemző válaszai: személyes közreműködés az igények felmérésében, a közösségi események tervezésében, szervezésében, lebonyolításában, társadalmi munka, lakosság személyes felkeresése, mozgósítása. Továbbá megjelennek a következő elemek is: a közösségi eseményeken való részvétel, település jövőképe kialakítása, a közösségi tervezés lehetőségének kihasználásával, a helytörténeti emlékek, a helyi értékek felkutatása, megőrkítése, tárgyi emlékek összegyűjtése, illetve a település vezetőivel folyamatos párbeszéd fenntartása, hogy megfelelő döntéseket tudjanak hozni.

A kérdőív felsorol néhány tevékenységet, amiben a településeken számítanának a lakosok segítségére, mint például: társadalmi munka, fa-, és virágültetés, környezetvédelmi rendezvény, közösségi programok, egyéb. Nem volt olyan válaszadó, aki ne venne részt semmilyen kezdeményezésben. A legtöbben társadalmi munkában, közösségi programokon, fa-, és virágültetésben vennének tevékenyen részt. A felsoroltak között nem volt olyan

kezdeményezés, amely kapcsán egyáltalán ne jelezték volna részvételi szándékukat a megkérdezettek. A válaszokból arra következtethetünk, hogy az emberekben él a közösségben való tevékeny részvétel iránti vágy, azt a közösségfejlesztési módszert kell megtalálni, amellyel az emberek bevonhatóvá, befogadóvá, aktívvá tehetők.

Az „Ön szerint mivel lehetne növelni a helyi emberek aktivitását?” kérdésre a megkérdezettek véleménye jellemzően a következő volt: a közösség aktuális állapotának felmérésével, a települési hagyományok, értékek feltárásával, programok szervezésével, a települések közötti kapcsolatok erősítésével, a közösségi identitás erősítésével, a településen belüli együttműködés (szektorok és emberek közötti) erősítésével, új kapcsolatok építésével, partnerségi együttműködéssel, a civil aktivitás erősítésével, civil szervezetek alapításával, életminőség javításával, az egymás iránt érzett felelősségtudat erősítésével, a biztonságérzet erősítésével, információs kiadványok segítségével.

A célterület településeinek összefoglaló értékelését követően a települések értékelésére került sor. A települési értékelések csak azokat, az adott helysége jellemző sajátosságokat, igényeket, elképzeléseket emelték ki, amelyek egyediek, specifikusak. Így megjelennek azok az adatok, információk, amelyek a célterület összefoglalásában nem különülnek el.

Összefoglalva a felmérés eredményeit, elmondhatjuk, hogy minden településen és a konzorcium egészében is szükség van a helyi közösségi élet javítására, több program szervezésére, közösségépítő lehetőségekre, melyeket településenként hasonló, de a helyi sajátosságok figyelembevétele miatt részleteiben eltérő programmal igazítunk a különböző feltárt helyi igényekhez. A minden korosztályt és társadalmi csoportot megszólító programok rendkívül fontosak a közösség számára, mivel a generációk közötti távolság csökkentésének érdekében mindenkinek jelen kell lennie a programokon és aktívan részt kell venni rajtuk a kitűzött cél elérésének érdekében. A településeken belüli és településeken kívüli kapcsolatot is javítani kell, a kérdőív alapján kialakult kép megváltoztatására mindenképp szükség van, a közös együttműködés sikerének érdekében. Sok, a projekt hatókörén kívüli problémát is felfedeztünk a kérdőívnek köszönhetően, amelyekre ha közvetlenül nem is, de közvetett módon a projekt megoldásokat nyújthat, közelebb viheti a közösséget a problémák megoldásában.

1.3. Tervezési mátrix

A tervezési mátrix célja annak vizsgálata, hogy a felmérés során mutatkozó problémák és igények megoldása mennyire sürgős probléma, illetve annak kezelését kik és hogyan tudnák végrehajtani. Tehát a tervezési mátrix egyfajta fontossági, időrendbeli rendszer, ami meghatározza, hogy a szükséges teendők időrendiségét. A táblázat azoknak az itt és most közösen meghatározandó felelősöknek a körét is rovatba foglalja, akiknek a kompetenciájába a közösségi csoport szerint az adott ügy beletartozik: helyi önkormányzat, helyi lakosok, helyi közösségi szervezetek, szakértők, szakmai és érdekképviselői szervek, központi kormányzat stb. A tervezési mátrix konkrét megoldási javaslatokat is tesz az adott probléma kezelésének módjára. A vizsgálat eredményei alapján az alábbi összefoglaló táblázat készült:

1. táblázat - Tervezési mátrix

Végrehajtandó feladatok	Prioritási szint		Végrehajtásért felelősök	Probléma kezelésének módja
	Azonnal végrehajtandó	Közeljövőben végrehajtandó		
Helyi és községek közötti kapcsolatok javítása	✓		Szakmai vezető, Közösségfejlesztő, Helyi közösségek aktív tagjai	- Közös rendezvények települések között; - Sporteseménnyel és gasztronómiai programelemekkel összekötött rendezvények. - Szomszédolás.
Generációk közötti kapcsolatok erősítése	✓		Szakmai vezető, Közösségfejlesztő, Helyi közösségek aktív tagjai	- A rendezvények szervezésében figyelemmel szükséges lenni minden korosztályra és társadalmi rétegre.
Fiatalságra fókuszáló célmeghatározások		✓	Települési vezetők, Önkormányzatok	- A fiatalok támogatása; - A jövő megalapozása tekintetében a helyi fiatalokra fókuszáló fejlesztések előnyben részesítése; - Fiatalok számára közösségi klub létrehozása.
Gyerek és családi programok	✓		Szakmai vezető, Közösségfejlesztő, Önkormányzatok	- Nyári foglalkoztató programok kialakítása; - Napközis programok létesítése; - Tanulókörök kialakítása.
Helyi közösségek gondolkodásán történő változtatás	✓		Szakmai vezető, Közösségfejlesztő, Helyi közösségek aktív tagjai	- Rá szükséges mutatni a közösségi erőben rejlő lehetőségekre; - Lehetőséget kell teremteni egymás megismerésére.
Kulturális programok szervezése		✓	Önkormányzatok, Szakmai vezető, Közösségszervező, Helyi közösségek aktív tagjai	- Helyi értékek összegyűjtése és bemutatása; - Kulturális jellegű programok szervezése
Hagyományok őrzése és tovább örökítése	✓		Szakmai vezető, Közösségszervező, Önkormányzatok, Helyi közösségek aktív tagjai	- Hagyományok összegyűjtése és reprezentálása; - A helyi tudás átadása, megosztása; - Nemzetiségi és vallási sajátosságok bemutatása; - Helyszín biztosítása az események lebonyolítására.
Információs csatornák fejlesztése		✓	Szakmai vezető, Közösségszervező, Helyi közösségek aktív tagjai	- Községi felületeken saját, közös oldal létrehozása és üzemeltetése; - Helyi újság létrehozása és üzemeltetése.

Forrás: saját készítés

Az akcióterület településein jelen van számos olyan probléma is, amelyek jelenlétét a különböző típusú közösségi felmérések is megerősítik, azonban a projekt keretében, annak meghatározott fejlesztési irányai és keretei miatt nem kezelhetők:

- munkahely teremtés;
- közlekedési viszonyok javítása (úthálózat, tömegközlekedés);
- vonalas infrastruktúra javítása;
- közszolgáltatások javítása.

A fenti problémák a projekt keretein és a konzorcium településeinek jogkörein túlnyúlóan várnak megoldásra. A cselekvési tervnek célja, hogy ezekre a problémakörökre is felhívja a figyelmet és ezeket az információkat eljuttassa a kompetens szintekre is, azonban esetükben konkrét megoldási lehetőséget nem kínál.

1.4. Helyi értékleltár/Projektet megelőző közösségi tevékenységek bemutatása

A helyi értékleltár azokat a térségi értékeket mutatja be, melyek tájjelleggel, szinte csak a konzorcium településeire jellemző természeti és mesterséges látványosságok, tevékenységek. Ezek az elemek részben olyan helyi erőforrásokat is jelentenek, amik a régmúlt hagyományaira támaszkodva a jövőt meghatározó térségi identitás alapjait biztosíthatják. Települési szinten a következő – főként építészeti - értékek vannak jelen az akcióterületen:

Gödre

- A templom feletti domboldalon található a község temetője, valamint a temető kápolnája. A kápolna mellől csodálatos kilátás nyílik a falura és környékére.
- Az elmúlt években újítták fel a műemléki oltalom alatt álló templomot, amely az Árpád utcában található. Az épületet 1766-1773 között itt szolgáló plébános, Winkler Mihály a saját költségén emeltette, majd Nagyboldogasszony tiszteletére szentelték fel.

Mindszentgodisa

- Népi kovácsműhely
- Római katolikus templom: 1698-ban építették, 1808-ban renoválták és tornyát építették. Megtalálható benne szószék, és oltár copf stílusban.

Baranyajenő

- Római katolikus templom: 1822-ben épült klasszicista stílusban, majd később részben romantikus stílusúvá alakították át.

Felsőegerszeg

- **Mária szobor**

1997-ben készült, turisztikai látványossággént emlegetik. Egyre gyakrabban látogatnak ide a művészeti élet jeles képviselői, kortárs alkotóművészek. Bocz Gyula szobrászművész carrarai márványból alkotta meg az „Áldott Madonna” alakját.

- **Templom**

2000-ben, négy hónap alatt, Szonner Ádám (1927–2007) sásdi kanonok munkája és közreműködése nyomán közösségi munkával épült. A templomot Dipl.

-Ing. Franz Wesinger németországi építész tervezte. A templom oltárképét („Et resurrexit...” – secco) Sáska Zoltán Attila készítette Matthias Grünewald Feltámadás c. oltárképének (1515) egy részlete alapján.

Szágy

- A településen nagy sókoncentrációjú nátrium-kloridos és hidrogén-karbonátos hévizet tártak fel, mely szulfid-ion tartalma miatt a kénes, bromid-ion tartalma miatt a brómos gyógyvizek csoportjába sorolható.

Varga

- Kápolna: 1887-ben épült neogótikus stílusban.
- Sásdi Sándor (1898-1992) író emlékháza.

A konzorciumot alkotó települések közösségi tevékenységének történeti feltárását helyi lakosok és közművelődési, kulturális és köznevelési intézmények, valamint helyi civil szervezetek bevonásával tervezzük. A tevékenység célja, hogy a konzorciumban résztvevő településeken meghatározásra kerüljenek azok a korábban már megvalósult közösségi jó gyakorlatok, programok, folyamatok, tapasztalatok bemutatása és felhasználása a projektben megszervezésre kerülő közösségi akciók, tevékenységek, események és programok, folyamatok esetében.

A hat település feltárt értékeit és a közösségi tevékenységek történeti feltárása eredményeit bemutató kiadvány a lakosság számára a közösségi információs ponton lesz elérhető.

1.5. Fejlesztési célok meghatározása

A projekt célkitűzése – a hazai és nemzetközi célkitűzésekkel párhuzamosan – a közösségi kezdeményező- és cselekvőképesség fejlesztése, a közösségi szerepvállalás megerősödése Sásd térségében található 6 település esetében. A helyi társadalom aktivitásának növelése a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze.

Elsődleges célja a cselekvési tervnek, hogy meghatározza az akcióterület helyi közösségeinek véleménye alapján azokat a beavatkozási irányokat, valamint a projekt tevékenységeinek tematikáját, amelyek a térségi identitást erősíthetik. További cél, hogy a meglévő – főként humán – erőforrások felszínre kerüljenek, és a projekt előrehaladása során ezek az erősségek aktivizálódjanak, megerősödjenek bizonyos kompetenciák (önkéntesség, identitástudat, területi kötődés) és minőségi változást eredményezzenek a helyi közösségek életében.

Alapvető problémát jelent, hogy a térségben úgy nőnek fel generációk, hogy a helyi értékekkel, hagyományokkal nincsenek tisztában. Hiányzik az a kapcsolat az egyes generációk és népcsoportok között, ami ezeknek a tradícióknak az átörökítését biztosíthatná. A helyi örökségnek pedig közösségépítő szerepe van, ezért szükséges ezeket az értékeket összegyűjteni és összefoglalni. Jelen cselekvési tervnek kell betöltenie ezt a funkciót.

Magasabb szintet ér el a helyi társadalom egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil szervezetek bevonása segíti a helyi közösségi konfliktusok kezelését és az önálló cselekvési képességek erősítését a projektben meghatározott programok és képzések eredményeként. A helyi közösségfejlesztési szakemberek és mentorok bevonásával történik a projektben meghatározott célok végrehajtása.

1.6. SWOT analízis

A SWOT analízis igen sokféle, rendszerint összetett tényező értékelésére használatos, és a vizsgált terület már feltárt sajátosságait az erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek fogalomrendszerében kategorizálva minősíti azokat. A SWOT analízis mára általánosan elterjedt helyzetértékelő rendszer lett, amely a feltárt helyzetkép egyes elemeinek csoportosítását végzi el egy kötött rendszer szerint, azért, hogy a logikai összefüggések az egyes elemek között világossá váljanak, és így az egyes problémák megoldási lehetőségeit könnyebben fel lehessen tárni.

Nem állapít meg új problémákat a SWOT analízis, hanem a már feltárt helyzetkép egyes összetevőit csoportosítja, hogy aztán az erős oldalak kihasználhatók, a gyengeségek pedig kiküszöbölhetők lehessenek. Ezzel összhangban a Cselekvési terv SWOT analízise sem tár fel problémákat, hanem a megelőző, a konzorcium összetevőit elemző fejezetből emeli ki azokat a problémákat, amelyek megoldása lényeges változást hozhat a települések életében. Ezen felül segítségével megmutatkoznak a térségnek olyan kompetenciái, amelyekkel a feltárt hiányosságok megoldását elő is segíti, előmozdítja.

2. táblázat - SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
- Helyi önkormányzatok jelentős közösségsszervező tapasztalata - Nagy múlttal rendelkező közösségi rendezvények, programok - Értékteremtő településpolitika - Hozzáértő, elkötelezett menedzsment és szakmai megvalósítók - Átgondolt, előkészített fejlesztési program, beavatkozási koncepció - Aktivizálható, a projektcélok iránt érdeklődő lakosság - Erős civil háttér, amelyre projektpartnerként lehet számítani - A résztvevő településeken számos lokális érték (építészeti, természeti, társadalmi, közösségi) és hagyomány található, amely megfelelő alapja lehet a közösségi kezdeményezéseknek - Folyamatosan fejlődő szervezeti kultúra	- Egyes esetekben személyes vagy mikroközösségi ellentétek, sérelmek akadályozzák az együttműködést, összefogást - A célterület lakosságának egy része elutasító a közösségi kezdeményezésekkel szemben, elzárkózik az együttműködés, közösségi szerepvállalás minden formájától - Célterületi szinten a kulturális és közösségi kommunikáció, koordináció fejletlen - Közösségi tervezés módszertanának és gyakorlatának nincs még kiépült kultúrája - Közösségi terek műszaki és felszereltségi téren tapasztalható hiányosságai - Kulturális és közösségi célú szervezetek elavult, hiányos eszközparkja
Lehetőségek	Veszélyek
- Pályázati források megléte - Civil társadalom, közösségek szerepének felértékelődése a lakosság értékrendjében - A célcsoportban rejlő emberi képességek, ötletek kiaknázása - Új, egyelőre nem érdeklődő célcsoporttagok elérése, bevonása - A célterület településeinek jószomszédi viszonya - A célterület településeinek földrajzi közelsége, átjárhatósága - Partnerség fontosságának felértékelődése a települési vezetők, intézményvezetők és egyéb szerepvállalók szemében - Közösségi tervezés előtérbe kerülése - Új kommunikációs csatornák használatának térnyerése a célcsoport körében - Önkéntesség felértékelődése	- Izolációs közösségi tendenciák - A közösséghez tartozás megtapasztalásának hiánya - A család – mint legkisebb közösségi egység - hagyományos mintaadó szerepe, kulturális attitűdje gyengül - A célcsoport hatékony elérésének nehézségei - A projekt hosszú időtartama miatt csökkenő részvételi aktivitás - Nem sikerül együttműködő közösségé kovácsolni a célterület településenként szeparált lakosságát - Civil szervezetek működési feltételeinek nehezedése - A virtuális közösségek és kommunikációs formák negatív hatása a klasszikus közösségekre

Forrás: saját készítés

2. TERVEZETT KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉGEK BEMUTATÁSA

2.1. Végrehajtani, lebonyolítani kívánt programok bemutatása

A Helyi Cselekvési Terv 36 hónapra és további két évre vonatkozik, azaz a közösségi akciók, tevékenységek és események, valamint programok és folyamatok megvalósításának időszaka 2018.07.01-2021.06.30., amelyet egy kétéves fenntartási időszak követ. A konzorcium vállalja, hogy a programok lebonyolítása során kialakított jó gyakorlatokat a fenntartási időszakban is hasznosítani fogja, a jövőbeli közösségi rendezvények szervezésénél figyelembe veszi a jelen projektben szerzett tapasztalatokat.

A projekt keretében tervezett akciók, események, tevékenységek, programok, folyamatok vonatkozásában érdemi változás nem történt a támogatási kérelemben és a Megalapozó dokumentumban bemutatott programtervhez képest, mivel a lakosság körében végzett felmérés eredményei alátámasztják az eredetileg tervezett rendezvények szükségességét.

Az 1.2 fejezetben bemutatott közösségi tervezés eredményeképpen körvonalazódtak azok a tevékenységek, amelyek a projektből megvalósításra kerülhetnek, illetve amelyek illeszkedés hiányában nem képezik a projekt tárgyát. Jelen fejezetben bemutatásra kerülnek a lebonyolítani kívánt programok. A programok esetében a közösségi felmérés során meghatározott tématerületek megjelölésre kerülnek, ugyanakkor a témák véglegesítése a projekt megvalósítása során történik. A Helyi Cselekvési Terv készítését követő egyes események esetében már meghatározásra került a részletesebb tartalom, míg a későbbi programok esetében kizárólag lehetséges téma került rögzítésre. A Helyi Cselekvési Terv és a Rendezvénynaptár folyamatos frissítése a konzorciumi tagok, illetve szakmai vezetői, valamint a közösségfejlesztői tevékenységeket ellátó munkatárs feladata. A programok pontos témája, részletes tartalma a megvalósítás során kerül véglegesítésre. A részletes programterv kidolgozása és a programszervezés során figyelembevételre kerül a Felhívás és a Módszertani Útmutató, azaz a pályázat céljaihoz való illeszkedés, a Cselekvő Közösségek kiemelt projekt és mentorainak javaslatai, a közösségi tervezés során meghatározott igények, szükségletek, a feltárt problémákra történő megoldás nyújtása.

A következő táblázat összefoglalja azon programjavaslatokat az 1.3 Tervezési mátrix fejezettel összhangban, melyek a közösségi felmérés eredményeként feltárt teendők (mint igények és problémamegoldások), továbbá a felvázolt témajavaslatok alapján kerültek meghatározásra.

Teendők	Felmérés alapján témajavaslatok	Lehetséges programok
Személyes kapcsolatok javítása, frusztráció, feszültség csökkentése	- Közösségi beszélgetések, közös programok - „Egyenjogú, egységes közösség” elv mentén tervezésbe, szervezésbe és megvalósításba bevonás	- Közösségi interjú - Közösségi beszélgetés - Közösségi felmérés - Részvételi fórumok - Közösségi összefogása a programmegvalósítás során
Helyi értékleltár készítése és a közösségi tevékenységek történeti feltárása	- Meglévő értékek összegyűjtése mellett új értékek feltárása, generálása - Tárgyi értékek gyűjtése, kiállítása - Szokások, hagyományok gyűjtése, megismertetése, tovább örökítése	- Hagyományőrző kiállítás - Hagyományőrző rendezvények - Tanulókörök, kézműves programok
Térségi közösségi információáramlás eszközének megteremtése	- Lakossági aktivitásra történő felhívás - Üzenőfal - Újság - Településeken átívelő rendezvények (szomszédolás)	- Információs pont - Közösségi médiafelületek kihasználása - Közösségi informáló újság - Szomszédolás, szomszédünnep
Fiatalkor generáció aktivizálása	- Ifjúsági Klub kialakítása - Tanulókörök létrehozása (sütés-főzés, hímzés, kézimunka) - Generációk közötti együttműködés erősítése	- Tanulókörök fiatalok bevonásával - Közösségi összefogás, önkéntes munka a programok megvalósítása során - Hagyományőrző rendezvények - Közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési programok
Helyi lakosság bevonása a kulturális élet szervezésébe	- Közösségi beszélgetés tartása a tervezés során (amellyel a helyi kapcsolatok erősödnek, kialakul a kötődés, felelősségvállalás egymás iránt) - Lakosság bevonása önkéntesként a szervezés és megvalósítás során	- Részvételi fórumok - Közösségi beszélgetések - Közösségi összefogás, önkéntes munka a programok megvalósítása során - Hagyományőrző rendezvények (közös sütés, főzés, stb.)
Gyermekek és családi közösségi programok	- Hagyományőrző programok - Kirándulások - Rendőrségi és tűzoltósági bemutatók, ismeretterjesztő programok; - Gyermekprogramok	- Hagyományőrző rendezvények - Közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési programok - Szomszédolás, szomszédünnep
Idős korú lakosság aktivizálása	- Tanulókörök (hagyományok tovább örökítése, illetve új ismeretek megszerzése) - Értékleltár és gyűjtemények készítése (tárgyi, hagyományőrzés, verbális emlékek gyűjtése és rögzítése)	- Tanulókörök - Hagyományőrző rendezvények - Kiállítás
Rendezvények, kulturális programok szervezése	- Helyi értékek összegyűjtése és bemutatása - Kulturális jellegű programok szervezése	- Tanulókörök - Hagyományőrző rendezvények - Szomszédolás, szomszédünnep
Hagyományok őrzése és tovább örökítése, értékek tudatosítása	- Hagyományok összegyűjtése és reprezentálása (kiállítások, tanulókörök); - A helyi tudás átadása, megosztása (tanulókörök);	- Kiállítás - Hagyományőrző rendezvények - Tanulókörök

Az akcióterület közösségeinek összekovácsolása érdekében, illetve a hasonló kiinduló helyzet és azonos szükségletek miatt az egyes településeken azonos tematikájú programok kerülnek megvalósításra. A közösségi felmérés eredményeként meghatározott, a fent összefoglalt programjavaslatok esetében a részletes tematika az alábbiakban kerül bemutatásra. A

programok meghatározásakor figyelembevételre került a teljes közösségi felmérés a célterület egészére vonatkozóan, illetve az adott településen folytatott interjúk, kérdőívek és beszélgetések eredményei is.

Valamennyi megmozdulás alapján erősíti a helyi identitást, a helyi lakosságot közösséggé kovácsolja, megszünteti az esetleges elszigetelődéseket, enyhíti az ellentéteket. A programok pontos ütemterve a 3. fejezetben kerül bemutatásra.

A. Tanulókörök

A tagok tapasztalatára épülő önképző tevékenység, helyi ismeretek, egyéni tudás, generációk közötti tudásátadás - egymástól tanulás.

A tevékenység célja:

- A társadalmi tapasztalat és tudás kommunikációja,
- A társadalmi tudatosság, aktivitás fejlesztése,
- Elköteleződés a közösségi-társadalmi cselekvések mellett,
- Fejlődjön a helyi demokrácia a demokratikus képességek begyakorlása által: kommunikációs készség fejlesztése, egymásra figyelés, udvariasság, kölcsönösség, egymás munkájának elismerése, tisztelet stb.

A tanulókörben a munkát demokratikus értékek jellemzik, a tanulókör lényegében egy demokratikus kiscsoportos párbeszéd. A tanulóköri munka végén a résztvevők összefoglalják, hogy mit tanultak egymástól.

Eredmények, várható kimenet:

- Kevés fejlesztői rásegítés, nagy közösségi hozzájárulás,
- Aktív részvétel és önnevelés, mely kihat a közügyekben való cselekvő állampolgári részvételre is,
- Motivációk épülnek további tapasztalatcserére, közösségi tanulásra, közösségi cselekvésre.

I. téma: Barkács - kreatív foglalkozások

Ünnepi – húsvét, mikulás, karácsony, családi alkalmak stb. – hagyományok.

Lakberendezési kiegészítők készítése.

A tanulókör időtartama: 6 óra

1 óra előadás:

- Az ünnephez kapcsolódó vallási, népi hagyományok és eredetük bemutatása
- A helyi szokásrendszerekhez való kapcsolódás bemutatása
- Néprajzi alapismeretek. A jellegzetes helyi motívumok és színvilág.
- Anyagismeret. A foglalkozás során használatos anyagok alkalmazásának ismertetése.
- A természet kincsei. Természetes anyagok megmunkálása. Szükséges eszközök. Festőnövények.
- Az ünnepnapok és a kézművesség kapcsolata.

5 óra gyakorlat:

- A rendelkezésre álló anyagok és eszközök felhasználásával, a helyi hagyományok művelőinek közreműködésével egyéni és csoport alkotások létrehozása.
- A csoport tagjai által kiválasztott technikák elsajátítása: pl.: gyöngyfűzés, gyöngyszövés, batikolás, papírhajtogatás, szalmadíszek, tobozdíszek, papírcsík díszek, folttechnikával készült díszek, tojásfestés, tojásdíszítő technikák.

A tanulókör eredménye, hogy a résztvevők jártasságot szereznek a különböző díszek készítésében, díszítési technikákban és képesek lesznek ezek megfelelő színvonalú gyakorlati alkalmazására. Megismerik a helyi hagyományok eredetét, az egyházi és családi ünnepekhez való kapcsolódást. A tevékenységben mindenki egyenlőként, aktívan vesz részt, a résztvevők mindenben közösen határoznak, a párbeszéd során erősödik annak legfontosabb eleme egymás tiszteletteljes, aktív meghallgatása. A kör közös munkájának egyik legfontosabb eredménye a különféle álláspontokban rejlő közös vonások közös alapként való elfogadása. A tudás, tapasztalat, hozzáértés átadása önszerveződő formában, informális tanulási módszerrel.

II. téma: Helyi/hely specifikus/helyi nemzetiségi ételek – főzőfoglalkozások

A tanulókör időtartama: 6 óra

1 óra előadás:

- Mindennapi étkezési szokások, ételfajták és azok történeti háttere.
- Az élelmiszerek rendszerezése és szerepe a táplálkozásban. Korszerű, egészséges táplálkozás.
- Konyhai eszközök a múlt háztartásában és napjainkban.

5 óra gyakorlat:

- Az étel-alapanyagok tisztítása, előkészítése.
- Az étel receptúra szerinti elkészítése.

A tanulókör eredménye, hogy a közösen megszerzett tudás, a tapasztalatok megosztása, azok hétköznapi életben való alkalmazása, a gyakorlatban való jártasság megszerzése, az alkotó képesség fejlesztése – tevékenykedtetés. Legfontosabb eredménye, hogy segíti a résztvevőket a „közösségi” környezetbe való beilleszkedésben, a kölcsönös odafigyelésben, az alkalmazkodásban, az együttműködésben a csoportos tevékenység során.

III. téma: Patchwork klub

A tanulókör időtartama: 6 óra

1 óra előadás:

- A patchwork, azaz a foltvarrás eredete, a magyarországi hagyományok.
- Szakkifejezések ismertetése.
- Anyagismeret. A foglalkozás során használatos anyagok alkalmazásának ismertetése.
- Varrástechnikák bemutatása.

5 óra gyakorlat:

- A csoport tagjai által kiválasztott varrástechnikák elsajátítása.
- Foltvarrással textíliák készítése: takaró, terítő, párnahuzat, körsál, táska, lakáskiegészítők, játékok stb.

A tanulókör eredménye, hogy a résztvevők jártasságot szereznek a foltvarrás területén és képesek lesznek foltvarrás technika megfelelő színvonalú gyakorlati alkalmazására. A tevékenységben mindenki egyenlőként, aktívan vesz részt, a résztvevők mindenben közösen határoznak, a párbeszéd során erősödik annak legfontosabb eleme egymás tiszteletteljes, aktív meghallgatása. A kör közös munkájának egyik legfontosabb eredménye a különféle álláspontokban rejlő közös vonások közös alapként való elfogadása. A tudás, tapasztalat, hozzáértés átadása önszerveződő formában, informális tanulási módszerrel.

IV. téma: Baba-mama klub

A tanulókör időtartama: 6 óra

1 óra előadás:

- Kisgyermeknevelési tanácsok nyújtása.
- Baba-mama torna.
- Mozgásfejlesztés.

5 óra gyakorlat:

- Torna- és mozgásfejlesztő gyakorlatok.
- Ringatófoglalkozás.
- Kötetlen beszélgetések – egyéni tapasztalatok megosztása.
- Baba-mama játékok, zenés-énekes gyakorlatok, meseolvasás
- Kisgyermek ellátásához kapcsolódó gyakorlatok: etetés, tisztába tevés, fürdetés stb.

A tanulókör eredménye a közösen megszerzett tudás, a tapasztalatok megosztása, azok hétköznapi életben való alkalmazása, a gyakorlatban való jártasság megszerzése. Az anyukák számára a társas kapcsolatok erősítése, a gyerekek szocializációjának elősegítése. A foglalkozásokon mindenki egyenlőként, aktívan vesz részt, a résztvevők mindenben közösen határoznak, a párbeszéd során erősödik annak legfontosabb eleme egymás tiszteletteljes, aktív meghallgatása. Segíti a résztvevőket a „közösségi” környezetbe való beilleszkedésben, a kölcsönös odafigyelésben, az alkalmazkodásban, az együttműködésben a csoportos tevékenység során.

V. téma: Fotóklub

A tanulókör időtartama: 6 óra

1 óra előadás:

- A fényképezésről kezdőknek. Technikai ismeretek.
- A fényképezés eszközei és kellékei.
- Fotózási technikák.
- Képszerkesztés alapjai. Képszerkesztő szoftverek.

5 óra gyakorlat:

- Fényképek készítése különböző tematikában: portré, táj, épített környezet, makrofotózás, állat- és növényfotózás, sportesemények, éjszakai fotózás stb.
- Képszerkesztő szoftverek.

A tanulókör eredménye a közösen megszerzett tudás, a tapasztalatok megosztása, azok hétköznapi életben való alkalmazása, a gyakorlatban való jártasság megszerzése. Helyismeret szerzése, fejlesztése.

VI. téma: Jógaklub

A tanulókör időtartama: 6 óra

1 óra előadás:

- A jóga eredete, filozófiája.

- A jógatorna fiziológiai hatásai.

5 óra gyakorlat:

- Jógatorna.
- Otthon is végezhető gyakorlatok elsajátítása.

A tanulókör eredménye a résztvevők egészségi, fiziológiai állapotának javítása. Az egészséges életmód elősegítése.

B. Községek szomszédolása – szomszédünnep

Ez a rendezvénytípus egyfajta alkalom a találkozásra, információgyűjtésre, kapcsolódási pontok keresésére. A jól előkészített és szervezett esemény egyszerre láttatja az egyént, az egyének sokaságát, a sokszínűséget és az azonosságokat.

A szomszédünnep célja:

- Az érintett célterületen élő településlakók közötti találkozási alkalom megteremtése,
- Láttatni az egyént, az egyének sokaságát – szimbolikusan és fizikálisan is,
- Információgyűjtés az egyénekről, azok formális- és informális szerveződéseiről,
- Az azonosságok, a közös pontok, a közös érdekek, tényezők megtalálása,
- További kapcsolódási pontok feltérképezése, lehetőségek megteremtése.

A szervezések/kapcsolódások platformjai lehetnek:

- Az egyén, a közös tényezők, érdeklődési körök, önkéntesség, hiányérzetek stb.

A rendezvény megvalósításához szükséges személyi, tárgyi és anyagi feltételek:

- Személyi: Helyi közösségi önkéntesek, közösségfejlesztő, képviselő-testület tagjai, intézmények munkatársai.
- Tárgyi: Helyszín (szabadtéri - sátor, terem), padok, asztalok, paravánok, táblák, papír-, írószer.
- Anyagi: Ha szükséges terembérlet, nyomtatás, hangosítás költsége.

Az összehívás történhet postaládába dobott meghívóval, ismerősi, baráti körön keresztül, honlapon, közösségi felületeken. Az esemény csatlakozhat olyan eseményhez/rendezvényhez, amelyen sok ember megfordul, pl.: falunap, egyéb rendezvény, műsor.

A rendezvény elemei lehetnek:

- Községi térkép: Láttatni hivatott a még létre nem jött közösség egyes tagjait – a települések térképein jelölik a résztvevők saját lakóhelyüket.
- Kérdőív/adatlap: Egyszerű kérdések mentén gyűjt információkat – pl.: neme, kora, mióta él a településen, van-e gyereke, mi a foglalkozása stb..
- Kör-kérdések: Témája bármi lehet, célja a közös pontok, tényezők keresése.
- „Terülj-asztal”: A településeken élők által készített ételek közös fogyasztása, az étkezés közben kialakuló beszélgetések erősítik az összetartozás érzését, összekovácsolják a közösséget.

Várható eredmények:

- Az emberek jobban megismerik egymást,
- Kialakul a kezdeményezők köre- ők lesznek az első önkéntesek,
- Láthatóvá válnak a közös érdeklődési körök, hiányérzetek stb.,
- Híre megy, ezáltal bővül a résztvevők, önkéntesek köre,
- Rendszeres találkozási alkalom a célterületen élők számára, programnaptár készülhet valamennyi érintett település rendezvényeivel.

C. Hagyományörző kiállítások

A programtípus lényege a helyi kultúrára, helytörténetre, tradícióra, teljesítményre, természeti és társadalmi értékekre, közérzetre, a helyi identitás tartalmára koncentrálni.

A közösségi kiállítás célja:

- A helyi formális és informális közösségek körének bővítése, a kreativitás ösztönzése, generációk közötti kapcsolat erősítése.
- Releváns közösségi témák felkutatása, összegyűjtése, feldolgozása és bemutatása, az egyén és a közösség önértékelésének erősítése, a kompetenciáik fejlesztése a kiállításhoz kapcsolódó tevékenységek során.
- A lakosság minél szélesebb körének megszólítása, ötletgazdaként, a kutatásban, a szervezésben, a lebonyolításban. A személyes bevonódással a közösségi tudat erősítése.

A rendezvény megvalósításához szükséges személyi, tárgyi és anyagi feltételek:

- Személyi: A generációk képviselői, közösségfejlesztő, kulturális intézmények

munkatársai.

- Tárgyi: A kiállítás és az érdeklődők befogadására alkalmas helyiség, paravánok, tárlók, fényképezőgép, vendégkönyv, papír, írószer, projektor, kivetítő stb..
- Anyagi: Ha szükséges: terembérlés, szükséges eszközök beszerzése.

A rendezvény elemei lehetnek:

- A kiállítás központi témájának kitalálása.
- A központi téma köré építve a lehetséges altémák meghatározása, sorrendbe rendezése.
- Tárgyak, dokumentumok témához - altémához rendezése.
- A kiállított anyagok szöveges ismertetésének összeállítása.
- Kiállítás megnyitása, melyhez kapcsolódhat beszélgetés.

Várható eredmények:

- A kiállítás a közösségnek szól, a közösségről.
- A helyi önkéntesek, aktívan cselekvők köre tovább szélesedik.
- A helyi lakosság aktivizálódik, a helyi cselekvésre egyre inkább alkalmassá és képessé válik.
- A közösségi identitás erősödik.
- Új ismeretek, tudások, kompetenciák jelennek meg a közösségben.
- Új kapcsolatok alakulnak ki az egyének és a közösség szintjén egyaránt.
- A helyi nyilvánosság fejlődik.

D. Lakossági részvételi fórumok

A település, településrész nyilvános kommunikációja azokról az ügyekről, amelyek a helyi közösséget érintik.

A lakossági részvételi fórumok célja:

- Térnyújtás a legkülönbözőbb vélemények cseréjére.
- Információhoz juttatás, illetve az azok közötti eligazodás lehetősége.
- A közmegegyezés, a racionálisabb döntés létrejöttének platformja.
- Elsősorban a helyi társadalmon belül, a közhatalom kontrollálása.

A rendezvény megvalósításához szükséges személyi, tárgyi és anyagi feltételek:

- Személyi: Helyi szervezetek: önkormányzatok, civil szervezetek képviselői, közösségsszervező.
- Tárgyi: Az összejevetel megtartására alkalmas terem, kivetítő, számítógép, flipchart, írószerek, posztitok.
- Anyagi: Ha szükséges teremlélet.

Várható eredmények:

- A helyi nyilvánosság a helyi demokrácia működésének garanciája lehet.
- Az aktívvá váló emberek, közösségek beleszólnak, természeti, társadalmi, gazdasági, szociális környezetük alakításába, kezdeményezők és felelősségvállalók lesznek.

E. Közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési programok

A közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési rendezvény program sorozatként, több helyszínen, hasonló tartalommal valósul meg az akcióterületen.

KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI PROGRAMOK		
Megnevezés	Program	Tartam
KRESZ-nap iskolások számára	Interaktív kerékpáros KRESZ-nap iskolások számára (ügyességi pálya, oktatás, tesztek, láthatósági autó, forgalomtechnikai eszközök). Témák: Látni és látszani, Átkelés az úttesten, Kerékpárral az úton Részt veszünk a közlekedésben, A jövő mobilitása <i>Bevonandó szakemberek: közlekedésbiztonsági szakember/pedagógus, animátor</i>	2 alkalom
Közlekedésbiztonsági szakképzés pedagógusok részére	Célja, hogy az általános iskolás gyerekeket a tanárok, szakemberek is fel tudják készíteni a biztonságos közlekedésre, meg tudják tanítani a közlekedésbiztonsági alapelveket. <i>Bevonandó szakemberek: 1 fő közlekedésbiztonsági szakember, tréner</i>	maximum 10 fő (1 alkalom)
Kiadványok készítése	Közlekedésbiztonsági szórólapok, kiadvány készítése. <i>4 oldalas, A5 méretben.</i>	2 000 db.
BŰNMEGELŐZÉST ÉS KÖZBIZTONSÁG JAVÍTÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAMOK		
Megnevezés	Program	Tartam
Bűnmegelőzési interaktív továbbképzés pedagógusok részére	Célja, az általános iskola alsó és felső tagozatában tanító pedagógusok számára az alapvető bűnmegelőzési	2 csoport (2 alkalom)

	prevenciós információk és ismeretek elsajátítása, majd azok továbbadása a tanulók felé. Koncentráció a Nemzeti Alaptanterv „Családi életre nevelés” és „A testi és lelki egészségre nevelés” célkitűzéseire. (csoportonként maximum 15 fő) <i>Bevonandó szakemberek: 1 fő bűnmegelőzési szakember, tréner</i>	
Óvodai programok	Játékos, mesés foglalkozások óvodásoknak (csoportonként maximum 12 fő). A korosztályuknak megfelelő veszélyhelyzetek bemutatása bábozás és szituációs játékok segítségével. Felhasznált eszközök, módszerek: szituáció játékok, - bábszínház, vagy bábozás, <i>Bevonandó szakemberek: pedagógus, tréner vagy, animátor</i>	3 csoport (3 alkalom)
Programok alsó tagozatos korosztály számára	Klubnapok alsó tagozatos korosztály számára 4 kiemelt témában (1. áldozattá válás; 2. internet veszélyei; 3. rendőrség, polgárőrség feladata; 4. érzékenyítés). (csoportonként maximum 10 fővel) Felhasznált eszközök, módszerek: Erdőváros meséi 1-2; szituációs játékok, mesefeldolgozás <i>Bevonandó szakemberek: rendőrségi bűnmegelőzési szakember és tréner</i>	5 csoport (5 alkalom)
Programok felső tagozatos korosztály számára	Klubnapok felső tagozatos korosztály számára 6 kiemelt témában, csoportonként maximum 10 fővel. Témák: 1. áldozattá válás; 2. internet veszélyei; online függőség; 3. kábítószer és hatása, egészségfejlesztés, érzékenyítés; 4. környezeti értékek, kulturális örökség tisztelete; 5. erőszakmentes konfliktuskezelés, agressziókezelés; 6. rendőrség, polgárőrség feladata, szerepük, jelentőségük a település életében. <i>Bevonandó szakemberek: rendőrségi bűnmegelőzési szakember, 1 fő tréner, orvos, vagy védőnő, gyermekvédelmi szakember</i> Felhasznált módszerek, eszközök: Előadás, Szituációs játékok (drámapedagógiai eszközök). Prevenációs filmek: például: Miért? - Győztess légy, ne áldozat! - Cyberbully - Vigyázz, mit osztasz meg!	5 csoport (5 alkalom)
Programok SNI-s tanulók számára	Klubnapok sajátos igényű tanulók számára, ahol a képességeiknek megfelelő eszközöket és módszereket alkalmazva ismerkedhetnek meg a 4 kiemelt témával. (1. áldozattá válás; 2. internet veszélyei; 3. rendőrség, polgárőrség feladata; 4. érzékenyítés) (csoportonként maximum 6 fővel) Felhasznált módszerek: szituációs játékok, mesefeldolgozás <i>Bevonandó szakemberek: rendőrségi bűnmegelőzési szakember és tréner</i>	2 csoport (2 alkalom)

Bűnmegelőzési tábor	Célcsoport az általános iskolák felső tagozatos diákjai. Programok: áldozattá válás; internet veszélyei, online függőség; érzékenyítés; kábítószer és hatása, egészségfejlesztés; környezeti értékek, kulturális örökség tisztelete; erőszakmentes konfliktuskezelés, agressziókezelés; áldozattá válás elkerülése; rendőrség, polgárőrség feladata, szerepük, jelentőségük a település életében; <i>Bevonandó szakemberek: rendőrségi bűnmegelőzési szakember, tréner, orvos, vagy védőnő, gyermekvédelmi szakember</i> Felhasznált eszközök, módszerek: Előadás Sztuációs játékok (drámapedagógiai eszközök) Magyarázat Megbeszélés Beszélgetés, konzultáció Szemléltetés Prevenációs filmek: például: Miért? - Győztess légy, ne áldozat! - Cyberbully - Vigyázz, mit osztasz meg! A tábor 4 napos, mely tartalmazza a szállást, étkezést, oktatást, felügyeletet, eszközöket.	25 fő gyerek számára (1 alkalom)
Önvédelmi képzés	Tudatosságnövelés, az önvédelem képességének fokozása. Program: vészhelyzet felismerés, konfliktuskezelés, technikai és taktikai megoldások oktatása gyerekeknek és felnőtteknek. (csoportonként maximum 5 fővel és 6 alkalommal) <i>Bevonandó szakemberek 1 fő instruktor, tréner,</i>	2 csoport (12 alkalom)
„Védd a vagyonedat, értékeidet!”	Vagyonvédelmi előadás a felnőtt – kiemelten az idősebb – korosztály számára. Lakatok, záruk, biztonsági rácsok, mozgásérzékelők, riasztóberendezések bemutatása. Szakemberek tanácsadással egybekötve mutatják be a használatukat. Kérdőívet kitöltve mindenki a saját helyzetére vonatkozóan kaphat személyre szabottan tájékoztatást, segítséget a továbbiakra vonatkozóan. A térfigyelő rendszer bemutatása.	3 alkalom
Családok számára programok:	A család minden tagjának szóló programok akár az idősek otthonában, nyugdíjas klubokban, közösségi házban, esetlegesen Falunapok keretében. (Alkalmanként 4 órában) Korosztályoknak megfelelően külön, vagy együtt tartott programok valósulnak meg. 1.Tájékoztató előadások témái: A család szerepe	3 alkalom

	A család és az iskola szerepe, összehangolt feladatai A média hatása Generális prevenció Áldozattá válás Internet veszélyei Alkohol, kábítószer hatásai Önvédelmi, otthonvédelmi eszközök 2. Játszóház, kézműves foglalkozás, filmvetítés gyerekeknek. 3. Családi akadályverseny a bűnmegelőzés témakörében. 4. Vagyon védelemmel kapcsolatos prevenciók pult – eszközök bemutatása, rendőr szakértőkkel személy- és vagyonvédelmi tanácsadás. 5. Családi „festmény” készítése az adott témában – az elkészült alkotások kiállítása a közösségi házban. 6. Eredményhirdetés: • a legaktívabb család cím kiosztása, jutalmazása • előzetesen - a gyerekeknek - meghirdetett verseny értékelése, díjazása 7. Közös ebéd elfogyasztása zárásként. Felhasznált eszközök, módszerek: tájékoztató előadások, filmvetítés, szituációs játékok, <i>Bevonandó szakemberek: bűnmegelőzési és vagyonvédelmi szakember, tréner, animátor, önkéntes segítők</i>	
Záró rendezvény	Bemutatásra kerülnek a projekt eredményei. Tapasztalat megosztás, tapasztalatok összegzése.	1 alkalom

2021. évben két helyszínen, egy-egy alkalommal közlekedésbiztonsági és családi kerékpáros nap megrendezésére kerül sor.

KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI PROGRAM		
Megnevezés	Program	Tartam
Közlekedésbiztonsági és családi kerékpáros nap	Családi kerékpáros verseny. Családi kerékpározás útvonalának kijelölése, rendőrséggel, polgárőrséggel való kapcsolatfelvétel, helyi médiának cikk, logózott "rajtszám" nyomtatás, regisztráció, jelentkezőkkel kapcsolattartás, 5 km-es útvonal közös bejárása családokkal. Mindenki kap: jelképes ajándék, rajtszám. Kísérők: önkéntesek, kamerával videó készítése, az útvonal 2-3 pontján feladatok végrehajtása (KRESZ teszt, ügyességi feladatok stb.) pontgyűjtés családi és egyéni kategóriában, a résztvevők számára frissítő biztosítása. A programban feldolgozandó témák: • KRESZ elméleti és gyakorlati tesztek • Az okostelefonok és más eszközök vezetés közbeni zavaró hatása csökkenti az éberséget, (vezetéstől elvonó tényezők egyike) így veszélyezteti a vezetőt, az utasokat és a közlekedés többi résztvevőjét. Szükséges ezen kockázatokra is felhívni a kezdő, s a gyakorlott „sofőrök” figyelmét. • Szürkületben vagy sötétségben a közlekedési útvonalakat fényszórók világítják meg, amelyek a szemet elvakítják, ezért csak árnyékszerű körvonalak látszanak. Elég, ha éppen csak bepillantunk a szembe jövő autó fényszórójába, már ettől is percekre elvakulunk. Aki ragyogó napsütéses időben hajtott már be sötét alagútba, tudja, hogy az ember ilyenkor eleinte nem lát, és csak nehezen képes uralni a helyzetet. Az éjszakai vezetés során ez az adaptációs folyamat még lassabban megy végbe. (A pupilla rugalmassága, alkalmazkodási képessége a világossághoz és a sötétséghez 40 éves kor után fokozatosan romlik.) • Biztonságos vezetés száraz és nedves úton (vezetéstechikai elmélet) • Falunap, vagy más egyéb közösségi esemény részeként, vagy akár önálló programként kerékpáros és autós ügyességi verseny. <i>közlekedésbiztonsági szakember, animátor vagy tréner</i>	2 alkalom

2.2. Végrehajtani, lebonyolítani kívánt képzések bemutatása

A helyi identitás és kohézió erősítése című (TOP-5.3.1-16 kódszámú) pályázati felhívás értelmében a „támogatási kérelemben biztosítani kell, hogy a megvalósításban részt vevő közösségfejlesztő, valamint a konzorciumi partnerként bevonásra kerülő közművelődési, könyvtári, muzeális intézmény és közművelődési közösségi szinterek legalább egy-egy munkatársa és a projekt szakmai vezetője a program megkezdését követő legfeljebb 3 éven belül közösségfejlesztő végzettséget/képesítést/tanúsítványt szerezzen az alábbi felnőttképzésben:

- az SzPk-00009-14-04 0 03 3 azonosítószámú „Közösségfejlesztő” szakmai programkövetelmény alapján engedélyezett felnőttképzési program.

Biztosítani kell, hogy a megvalósításban részt vevő könyvtárak, közművelődési és muzeális intézmények vagy közművelődési közösségi szinterek legalább egy munkatársa vagy intézmény hiányában a településen helyi közösséggel foglalkozó személy részt vegyen a „Cselekvő Közösségek” kiemelt projekt által biztosított képzéseken. A „Cselekvő Közösségek” kiemelt projekt egy település esetében egy kulturális szakember részvételét tudja térítésmentesen biztosítani „A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata (Blended)” 60 órás képzésen.

A TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00002 azonosító számú projektben konzorciumi tagként nem vett részt közművelődési, könyvtári, muzeális intézmény vagy közművelődési közösségi szintér. A projekt szakmai vezetője, aki egyben a projekt közösségfejlesztési feladatait is ellátja, fog részt venni a „Cselekvő Közösségek” kiemelt projekt által ajánlott „Közösségfejlesztő” szakmai programkövetelmény alapján engedélyezett felnőttképzésen.

A projektben résztvevő településeken nincs munkatárssal rendelkező hivatalos könyvtári, muzeális intézmény vagy közművelődési közösségi szintér, így „A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata (Blended)” 60 órás képzési programon egy Varga településen működő civil szervezet munkatársa vesz részt.

2.3. A tervezett tevékenységek pénzügyi fedezetének bemutatása

Teljes egészében a projekt keretében kerülnek elszámolásra a projekt keretében már benyújtott és ismertetett tevékenységek. A jelen projekt kapcsán igényelt és megítélt 55 000 000 Ft, 100%-

os támogatási intenzitású támogatás teljes egészében fedezi a tervezett tevékenységek pénzügyi szükségleteit. A projektprogramok megvalósítása során azonban figyelembe kell venni a helyi lakosság részvételét, önkéntes munkáját, ami egyrészt a projekt célkitűzéseinek szellemiségével összhangban van, másrészt takarékos és gazdaságos megvalósítást tesz lehetővé. Ugyancsak meg kell említeni az akcióterület helyi önkormányzatainak és a partner civil szervezeteknek a ingatlan és eszközállományát, amelyek ugyancsak díjmentesen felhasználásra kerülnek a megvalósítás során.

A helyi önkormányzatok által összeállított és jelen cselekvési tervhez 2. számú mellékletként csatolt programnaptárban meghatározott egyéb, projekten kívüli rendezvények önkormányzati saját forrásból kerülnek lebonyolításra.

2.4. A tervezett tevékenységek, az igényfelmérés és a pályázati kiírás eredményeinek koherenciájának bemutatása

Az akcióterületen, a célcsoport körében végzett felmérések és a projekt során betervezett tevékenységek összevetése alapján kimutatható, hogy a projekt során tervezett és a feltárt társadalmi igények többnyire lefedik egymást. Bár vannak bizonyos problémagócok, amelyekre a jelen projekt és maga a pályázati kiírás sem nyújt megoldást, viszont a betervezett tevékenységek (programok, rendezvények, képzések) során a helyi lakosság elsajátíthatja azokat a kompetenciákat, amelyekkel ezekre is megtalálhatja a megfelelő megoldást.

A projekt keretében betervezett és a felmérések során megjelölt tevékenységek elősegítik, hogy a helyi közösségek önszervező ereje növekedjen, őket képessé tegye többek közt arra, hogy a mindennapi életben és a munkaerőpiacon is jobban érvényesülhessenek. A pályázat céljaként is elvártan a szomszédolások és a települések közötti közös programok révén teljesül a helyi társadalmon belüli kezdeményező- és cselekvőképességének egy magasabb szinten történő alkalmazása. Mind a pályázat, mind a helyiek elvárása is egyben, hogy a térségben egy valós identitástudattal rendelkező közösség alakuljon ki, akik büszkék lehetnek értékeikre, hagyományaikra, közösségükre.

A projekt részeként lefolytatott felmérésekkel bizonyítást nyert, hogy azonosíthatók azok a csoportok, akik önkéntes munkájukkal a civil szervezetek mellett javítani tudnak a helyi viszonyokon. A települések vezetése, valamint a helyi közösségek is egy szorosabb együttműködést szorgalmaznak a térség minden szereplőjének bevonásával, hogy közös erővel biztosítani tudják a Sásd környéki akcióterület fejlődését.

3. CSELEKVÉSI ÜTEMTERV

A Cselekvési ütemterv a meghatározott projekttevékenységek és a települési rendezvénynaptárak egyesítése révén jött létre. Az ütemterv a felmérések során megfogalmazott igények, továbbá a Pályázati Felhívás és a Felhívás segédleteként közétett *„Közösségfejlesztés módszertani útmutató”* által meghatározott szakmai tartalmat rendezi időbeli sorrendbe. Az egyes tevékenységek megvalósításának az időszakát sávós ütemterv, Gantt-diagram ábrázolja. A Cselekvési ütemterv szerinti Gantt-diagram felülvizsgálatát javasolt éves szinten legalább egyszer elvégezni.

3. táblázat - Cselekvési ütemterv

	A tevékenység megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	A tevékenységgel elérni kívánt cél	A tevékenység tartalma	A tevékenység megvalósításának felelőse	A tevékenység megvalósításához szükséges eszközök	Résztevékenységek felsorolása	2018				2019				2020				2021																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
								I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
1.	Szomszédünnepek megrendezése	Egyik bevont településen sincs lehetőség jelenleg alulról szerveződő, és szervezett keretek között megvalósuló találkozási alkalmak lebonyolítására.	A szomszédsági kapcsolatok rendszeres ápolása gyarapítja és erősíti a társadalmi hálózatokat, így egy információs bázis létrejöttét eredményezi. Ez az információs háló rendellenesség esetén (járvány, baleset, katasztrófa) gyorsabbá és szervezettebbé teheti a segítségnyújtást és a tájékoztatást, tudatos felhasználásával pedig a bűnmegelőzés és a gyermekvédelem területén lehet eredményeket elérni. Egy lokális alapon összetartozó közösség egészségeses működése már önmagában természetes segítség lehet a kisebbségek integrációjához és oldhatja a mélyszegénységben élők társadalmi elszigeteltségét.	A 6 településen összesen 12 alkalommal, negyedévente egyszer kerül megrendezésre egy szomszédünnep, ahová a rendező település lakóin kívül a konzorcium többi települése is meghívásban részesül. Alkalmat ad találkozásra, információgyűjtésre, az egymással való kapcsolódási pontok keresésére, a további kapcsolódási lehetőségek megteremtésére.	Felsőegerszeg Község Önkormányzata, Mindszentgodisa Községi Önkormányzat, Baranyajenő Község Önkormányzata, Gödre Község Önkormányzata, Szágy Községi Önkormányzat, Varga Község Önkormányzata	Személyi: közösségfejlesztő, kulturális közösségsszervező, helyi közösségi önkéntesek Tárgyi: terem vagy szabadtéri helyszín esetén sátor, padok, asztalok, filctollak, papírok, fal hiányában táblák, paravánok Anyagi: nyomtatás	1. A szervezésbe bevontak listájának elkészítése, meghívása. 2.A rendezvényhelyszín előkészítése. 3. A megvalósításához szükséges eszközök (humán, pénzügyi műszaki) végiggondolása, beszerzése. 4. Önkéntesek bevonása: Sok ismerőssel és jó beszélőkével rendelkező önkéntesek bevonása, akik segítenek a minél hatékonyabb információáramlásban. 5. Célcsoport eléréséhez kapcsolódó kommunikációs csatornák végiggondolása, kommunikációs eszközök előkészítése. 6. Rendezvény megvalósítása - tartalmi összetevők: Önmaga megfogalmazása: a „ki vagyok én?” kérdés megválaszolása, milyen szerepek jelennek meg az egyén életében (anya, feleség, tanár, szomszédasszony stb.), milyen csoportokhoz, közösségekhez tartozik, mire büszke. Közös párbeszéd. 7. Közösségi térkép elkészítése: lényege a (belső) erőforrás megjelenítése 8. Az adatok áttekintése után a közös érdeklődési területek, a hiányérzetek, és ötletek alapján lesz rálátásunk a tervezhető aktivitásokra. 9. Visszacsatolás				X				X	X																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													

7.	Közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési programok	Bár az alacsony lélekszámú és népsűrűségű településeken fajlagos összevetésben nem kiemelkedő a közlekedési balesetek és bűnelkövetések száma, azonban megfelelő akciókkal ezek száma tovább csökkenthető.	A szemléletformáló programsorozat célja, hogy a bűnelkövetési és baleseti statisztikák javuljanak.	A rendőrség és a helyi oktatási intézmények, szülők bevonásával, kiterjesztve a lakosság minél szélesebb rétegeire közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési programsorozat megvalósítása 2018 októberétől a projektidőszak végéig, lényegében folyamatosan.	Baranya Megyei Önkormányzat	Igénybe vett szolgáltatás keretében, a helyi szervezetek önkéntes közreműködésével valósulnak meg a programok.	1. A védtelen közlekedők közlekedésbiztonságát célzó szemléletformáló kampány megvalósítása 2. A kerékpáros kultúra emelésére hivatott népszerűsítő, oktató, ösztönző kampány 3. Információs kiadványok készítése a közlekedési szabályokról 4. Helyi bűnmegelőzési stratégia és végrehajtási terv kidolgozása és megvalósítása 5. Önvédelmi képzés 6. Bűnmegelőzési tábor 7. Oktatási intézményekben korosztályspecifikus képzések a bűnmegelőzés és önvédelmi képesség javítása céljából													X	X	X	X	X	
8.	Tanulmányút	A projekt eredményeinek fenntartása érdekében jó gyakorlatok megismerése szükséges.	A helyi közösségi élet motorjának számító aktív magnak olyan közösségeket, gyakorlatokat kell megismerniük, ami hozzájárul ahhoz, hogy a projekt eredményei fenntarthatók és továbbfejleszthetők legyenek.	20 fő részvételével belföldi tanulmányút megvalósítása, melyen a közösségfejlesztési folyamatban érintett lakosok, szakemberek és a települések vezetői vesznek részt, tapasztalatcsere céljából. A tanulmányút eredményeként együttműködések fejlesztése, jó gyakorlatok megtekintése valósul meg, melyek a települések közösségfejlesztési folyamataiba beépítésre kerülnek.	Felsőegerszeg Község Önkormányzata, Mindszentgodisa Községi Önkormányzat, Baranyajenő Község Önkormányzata, Gödre Község Önkormányzata, Szágy Községi Önkormányzat, Varga Község Önkormányzata	Utazási és szállás költség, belépők díjai	A projektmegvalósításban részt vevő belső mag két alkalommal egy jó gyakorlatnak tekinthető projekthelyszínt látogat meg tapasztalatszerzés céljából.													X	X	X	X		

Forrás: saját szerkesztés

4. táblázat - PROGRAMTERV

	Baranyajenő	Felsőegerszeg	Gödre	Mindszentgodisa	Szágy	Varga
<i>Szomszédünnep</i>	2019.08.10. 2021.08.10.	2019.09.07. 2021.09.04.	2019.08.18. 2020.09.19.	2021.06.12. 2021.08.28.	2019.06.29. 2021.08.07.	2018.07.21. 2019.07.27.
<i>Hagyományörző rendezvények, kiállítások</i>	2018.12.01. 2019.10.05. 2021.02.20.	2019.10.19. 2021.05.14.	2019.02.23. 2019.09.14. 2021.09.18.	2020.03.14. 2020.10.16.	2020.02.22. 2021.08.28.	2020.09.05. 2021.03.19.
<i>Tanulókörök</i>	2020.09.12. 2021.03.20. 2021.09.17.	2020.12.18. 2021.03.19. 2021.09.10.	2019.04.17. 2019.12.05. 2020.09.03. 2021.03.26.	2018.11.12. 2020.12.11. 2021.06.18.	2020.08.21. 2020.11.28. 2021.08.27.	2018.12.17. 2021.04.02. 2021.08.13.
<i>Lakossági részvételi fórumok</i>	2018.08.17.	2019.04.12. 2021.03.20.	2018.07.17.	2019.11.16.	2019.12.10.	2019.01.25. 2020.09.25. 2021.06.04.
<i>Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő, valamint közlekedésbiztonsági programok</i>	2020. júliusától folyamatos	2020. júliusától folyamatos	2020. júliusától folyamatos	2020. júliusától folyamatos	2020. júliusától folyamatos	2020. júliusától folyamatos
<i>Közlekedésbiztonsági program</i>			2021. július	2021. július		
<i>Tanulmányút</i>	2020. év: második félévben 2021. év: első félévben					

Forrás: saját szerkesztés

A települési szintű részletes programterv napi pontossággal szemlélteti az egyes települések tervezett rendezvényeit, eseményeit. A projekt ezen szakaszában természetesen csak irányadó dátumok szerepelnek, a projektzárásig hátralévő mintegy 2,5 év során felmerülhetnek olyan események, amelyek kisebb-nagyobb mértékben befolyásolják az ütemtervet.

5. táblázat - Rendezvények és események során a meghatározott tételes cselekvési ütemterv

Feladat neve	Feladat részletezése	Határidő	Felelős személy meghatározása
Előkészítés			
Tematika meghatározása	Rendezvény tematikájának meghatározása a helyi igények alapján	Rendezvénynaplár szerinti tervezett dátumot megelőző 3 hónappal	Közösségszervező, polgármesterek, önkormányzati képviselő testületek
Időpont kijelölése	A rendezvény konkrét időpontjának meghatározása, amennyiben pontosítani szükséges a rendezvénynaplárhoz képest, esőnap kijelölése, amennyiben fedett helyszín nem áll rendelkezésre az adott rendezvénymegvalósításához	Rendezvénynaplár szerinti tervezett dátumot megelőző 3 hónappal	Közösségszervező, polgármesterek, önkormányzati képviselő testületek
Helyszín meghatározása	Rendezvény helyszínének kijelölése (fedett és/vagy szabadtéri)	Rendezvénynaplár szerinti tervezett dátumot megelőző 3 hónappal	Közösségszervező, polgármesterek, önkormányzati képviselő testületek
Szervezők kijelölése	Rendezvény típusától függően 1-3 fő kijelölése	Rendezvénynaplár szerinti tervezett dátumot megelőző 3 hónappal	Közösségszervező, polgármesterek, önkormányzati képviselő testületek
Tervezés, szervezés			
Programtervezés	Programterv, időterv, költségterv összeállítása: résztvevő előadók, árusok, stb., technikai feltételek, anyag- és eszközigeny listájának összeállítása	Esemény előtt 2 hónappal	Programszervezők, polgármesterek
Humán erőforrás igény	A lebonyolítás humán erőforrás igényének meghatározása, amennyiben nem rendezvény szervező cég kerül kiválasztásra. Humán erőforrás feladatainak konkrét megadása	Esemény előtt 2 hónappal	Programszervezők

Feladat neve	Feladat részletezése	Határidő	Felelős személy meghatározása
Előadók	Előadók, résztvevők, programelemek meghatározása, ellenszolgáltatásra ajánlatkérés, szerződéskötés	Esemény előtt 2 hónappal	Programszervezők
Anyagigény	Anyagok, kellékek összeállítása, szükség esetén ajánlatkérés, beszerzés	Esemény előtt 2 hónappal	Programszervezők
Technikai igény	Technikai feltételek meghatározása, szükség esetén ajánlatkérés, beszerzés	Esemény előtt 2 hónappal	Programszervezők
Népszerűsítés	Plakátok készítése, kihelyezése, facebook kampány indítása, további alternatív kommunikációs csatornák meghatározása (Széchenyi 2020 arculati elemek alkalmazása mellett)	Esemény előtt 2 hónappal, kampány rendszeres ismételése (emlékeztető)	Programszervezők, polgármesterek, közösségsszervező
Helyszín biztosítása	Humán erőforrás segítségével a helyszín berendezése, elrendezése, díszítése	Esemény előtt 1 héttel az esemény megkezdéséig	Programszervezők és a bevont humán erőforrás
Megvalósítás			
Rendezvény lebonyolítása és dokumentálása	Humán erőforrás feladatellátása mellett a programterv szerinti lebonyolítás, pályázatra vonatkozó Széchenyi 2020 arculati elemek alkalmazása, fotódokumentáció, jelenléti ív (videó, amennyiben készül)	Rendezvény előtti napon és a rendezvény napján	Programszervezők és a bevont humán erőforrás, projektmenedzser
Lezárás			
Helyszín eredeti állapotának visszaállítása	Humán erőforrás segítségével a helyszín visszaállítása	Rendezvényt követő napokban	Programszervezők és a bevont humán erőforrás
Pénzügyi elszámolás	Számlák pénzügyi rendezése, teljesítési igazolások kiállítása	Rendezvényt követő fizetési határidőn belül	Programszervezők, pénzügyi osztály

Feladat neve	Feladat részletezése	Határidő	Felelős személy meghatározása
Lezáró adminisztráció	Sajtófigyelés, sajtómegjelenések összegyűjtése (internet, újságcikk, TV- és rádiófelvételek, amennyiben készül), rövid szöveges összefoglaló készítése a rendezvény sikerességéről, Széchenyi 2020 arculati elemek alkalmazása mellett)	Rendezvényt követő 2 héten belül	Közösségszervező, projektmenedzser

Forrás: saját szerkesztés

4. A PROGRAMOKTÓL ELVÁRT EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

A Pályázati Felhívás alapvető céljaival összhangban a tervezett programoktól elvárt eredmény a helyi közösségek fejlesztése, azaz hogy a célterület közösségi kezdeményező- és cselekvőképessége fejlődjön. A Sásd környéki helyi közösségek fejlesztése elsősorban a résztvevő 6 darab település közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését, a közösségi szerepvállalás erősödését jelenti. Ez a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, a közösségi munka hatására az érintett emberek is együttműködnek a problémák megoldásában. Az intézkedés kapcsán közösségi, települési, mikrotérégi helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok, továbbá közösségi részvételre épülő tervezési gyakorlatok alkalmazása, szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok valósulnak meg.

A beavatkozások eredményeként fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, térséghez való kötődés. A beavatkozás következtében a meglévő humán erőforrások felszínre kerülnek, az együttműködések következtében ezen erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a település, települési közösségek életében.

A programok során a közösségfejlesztési folyamat részeként mindvégig közösségi munkamód kerül alkalmazásra, amely a közösség tagjait juttatja jelentőséghez, például a tervezés során a közösség tagjai tárnak fel szükségleteket, terveznek programokat annak érdekében. Így a közösség szereplői maguk ismerik meg saját közösségüket, kultúrájukat, illetve a helyi igényeket, szükségleteket, s azok megvalósítására maguk keresnek megoldást.

A projekt által érintett akcióterület közösségi tevékenységének történeti feltárása és a lakosság számára elérhetővé tétele valósul meg, elsősorban a közművelődési és egyéb intézmények, szervezetek együttműködésével. Ennek eredményeként a működési tapasztalatok, közösségi feladatok, értékek, jó gyakorlatok feltárása, bemutatása és megőrzése realizálódik a kontinuitás fenntartása és új értékek létrehozásának elősegítése érdekében.

Többek között a programok hatására a meglévő együttműködések és partnerség megerősödik, megújul, illetve ahol ezek korábban hiányoztak, az eredményesség érdekében új együttműködések jönnek létre települések, szervezetek és intézményeik között. Az 5. pontban

bemutatott partnerség a program teljes időtartama alatt, illetve annak hosszan tartó hatásai miatt a program befejeztét követően is újabb partneri kapcsolatok jönnek létre a helyi szereplők között. A projekt 1. mérőföldkövének elérésekor már együttműködési megállapodás létezett a Gödrei Német Nemzetiségi Önkormányzat és Gödre Község Önkormányzata, Varga Község Önkormányzata és Vargáért Egyesület, Varga Község Önkormányzata és a Mindszentgodisai Roma Nemzetiségi Önkormányzat, illetve Varga Község Önkormányzata és a Sásdi Faodu Egyesület között.

Formális keretek hiányában nem számszerűsíthető a programok hatására létrejövő közösségek száma. A 6 résztvevő település teljes lakosságát magában foglaló mikrotérégi közösségen, illetve a települési közösségeken felül, várhatóan számos, egymást átfedő, különböző értékek mentén szerveződő csoportosulás jön létre.

Természetesen a program megvalósítása során a célcsoport 100%-os elérésére törekszünk, azonban nem minden személy részéről van meg az ehhez szükséges nyitottság, hajlandóság. Ebből adódóan az előkészítés során mért statisztikák alapján a célcsoport mintegy 74%-a fog valamilyen formában részt közreműködni a programokban, akár a tervezésben, megvalósításban, akár résztvevőként. A közösségi folyamatokban való részvétel hatására nő a lakosság és az egyes személyek önszervező képessége is, így várhatóan évente legalább 5 új civil kezdeményezés prognosztizálható a célterületen a projekt lezárta követően.

A programok szinergikus hatására legalább egy új civil szervezet jön létre, amelynek tevékenységi területe lefedi majd a teljes célterületet, de a szomszédos települések együttműködési készségétől függően akár annál nagyobb hatáskörűvé is kinőheti magát.

A program jellegéből adódóan új vállalkozások vagy új intézmények nem jönnek létre.

5. FENNTARTÁSI KÖTELEZETTSÉG

A konzorcium vállalja, hogy a projekt fizikai befejezését követő legalább 3 évig az alábbi szolgáltatásokat fenntartja:

1. a célcsoport számára biztosított tevékenységek, programok részletes bemutatását tartalmazó szakmai anyagok saját vagy fenntartója honlapján online elérhetővé tétele a társintézmények, társszervezetek részére,
2. a támogatással megvalósított projekt általánosítható tapasztalatainak bemutatását tartalmazó tanulmány készítése, a saját és – adott esetben a bevont települések honlapján – online hozzáférhetővé tétele a társintézmények, társszervezetek és a lakosság részére,
3. a projekt keretében elkészült tájékoztató anyagok ingyenes, online elérhetőségének biztosítása saját és a bevont települések honlapján, aloldalán.

A konzorcium továbbá vállalja, hogy a programok lebonyolítása során kialakított jó gyakorlatokat a Helyi Cselekvési Terv fenntartási időszakában is hasznosítani fogja, a jövőbeli közösségi rendezvények szervezésénél figyelembe veszi a jelen projektben szerzett tapasztalatokat.

6. PARTNERSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK BEMUTATÁSA

A tervező munkának nélkülözhetetlen lépése, sőt mi több, kerete a partnerségi egyeztetés. Az előkészítés és a teljes tervezési munka, majd a megvalósítás során is biztosított azok nyilvánossága, a helyi társadalom és közösségi élet szervezeti szereplőinek partnerként történő bevonása. A partnerség, mint horizontális alapelv érvényesítése elengedhetetlen:

1. a Helyi Cselekvési Terv készítését megalapozó közösségi tervezés során, hiszen a helyi igények mentén kerül kialakításra a közösségfejlesztési akciók fajtája, formája és tartalmának minimális körvonala,	2. a megvalósítása folyamán, hiszen a közösség szereplőinek aktív részvételére számítunk a szervezésben, illetve a részvétel tekintetében,

A lehető legszélesebb körű partnerség kialakítására törekedtünk a partnerségi egyeztetési módszerek, eszközök és célcsoportok kiválasztása során a vonatkozó módszertani útmutató előírásaival összhangban, szem előtt tartva azt, hogy a társadalomfejlesztés hatékony és fenntartható módon való formálása csak a helyi közösség bevonásával, széles körű elköteleződésével, helyi értékek és problémák feltárására alapozottan képzelhető el.

A partnerségi együttműködés célja a közösség, illetve a települések közösségi hálózatának személyes és szervezeti szereplőinek bevonása, közösségi tervezés működtetése és részvétel biztosítása a tervezés és a megvalósítás szakaszaiban.

A folyamat részeként megvalósul az érintettek részvételének biztosítása és ösztönzése; az igényeinek, szükségleteinek azonosítása; az elképzeléseinek, javaslatainak megismerése és strukturálása, a sajátos fejlesztési céljainak, érdekeinek megismerése és összehangolása; elkötelezése a fejlesztés iránt, megnyerése, hogy saját tevékenységükkel és fejlesztéseikkel, erőforrásaikkal segítsék annak megvalósulását; az együttműködésének segítése, tájékozódásának és tájékoztatásának biztosítása a tervezési és megvalósítási folyamat minden szakaszában; valamint a partnerségi egyeztetés eredményeinek beépítése a Helyi Cselekvési Tervbe.

A partnerségi egyeztetés elengedhetetlen, mivel a fejlesztési irányok meghatározása nem lehetséges a helyben élők bevonása, gondolataik, szándékaik, terveik ismerete nélkül. A települési társadalom belső helyzetét, szükségleteit ugyanis senki nem ismeri náluk jobban. A „megismerés” mellett fontos az is, hogy a lakosok és közösségeik a tervezési folyamat

egészének tevékeny részesei legyenek, ezáltal a közösség és a bevont szervezetek felelősséget érezhetnek a programok megvalósításáért.

A projekt megvalósítása kezdetén a programok és a szakmai tartalom meghatározása érdekében a társadalom tagjainak bevonása a közösségi felmérés keretében megtörtént. Ennek bemutatása, az eredmények elemzése az 1.2. fejezetben található.

A partnerségi együttműködés másik eleme a közösség életében szerepet játszó szervezetek bevonása, megvalósításban résztvevő partnerek bevonása, együttműködések kialakítása. A partnerség alapját a pályázatot megvalósító konzorciumi tagok jelentik.

A megvalósítás során kialakításra kerülő partnerségben résztvevő szervezetek között szerepelnek a támogatásban nem részesülő alábbi együttműködő partnerek is, mely szervezetekkel együttműködési megállapodás került megkötésre a megvalósítási szakaszban a projekt 1. mérföldkövének elérésekor:

Gödrei Német Nemzetiségi Önkormányzat és Gödre Község Önkormányzata, Varga Község Önkormányzata és Vargáért Egyesület, Varga Község Önkormányzata és a Mindszentgodisai Roma Nemzetiségi Önkormányzat, illetve Varga Község Önkormányzata és a Sásdi Faodu Egyesület között.

Az együttműködés értelmében az együttműködő partner

- a) támogatja a programok megvalósítását saját tevékenységével,
- b) segíti a programok népszerűsítését, elfogadtatását a helyi lakossággal,
- c) elősegíti, hogy a fejlesztéssel érintett településen, térségben minél többen megismerhessék a projekt célkitűzéseit, tevékenységeit, eredményeit és bekapcsolódhassanak a feladatok megvalósításába,
- d) elősegíti a helyi cselekvők körének szélesítését, segíti a közösségért tenni akarók munkáját,
- e) megjelenik a projekt rendezvényein,
- f) segíti a projekt által érintett térség, település, településrész közösségi tevékenységének történeti feltárását és a lakosság számára elérhetővé tételét,
- g) segíti a helyi értékek, hagyományok feltárását,
- h) segíti a helyi nyilvánosság fórumainak megteremtését, fejlesztését.

A projekt végrehajtásáért felelős szervezet (kedvezményezett) pedig kötelezettséget vállal az alábbiakra:

- a) lehetővé teszi a partner betekintését, bekapcsolódását a tervezési, megvalósítási folyamatba, a projektet a partner bevonásával alakítja ki, szakmai javaslatait figyelembe veszi,
- b) elősegíti, hogy a fejlesztéssel érintett településen, térségben minél többen megismerhessék a projekt célkitűzéseit, tevékenységeit, eredményeit és bekapcsolódhassanak a feladatok megvalósításába,
- c) lehetőségeihez mérten támogatja a Partner munkatársainak munkavégzését iroda, irodai infrastruktúra, megbeszélésekre alkalmas helyiség, stb. rendelkezésre bocsátásával,
- d) lehetővé teszi a partner honlapon történő megjelenést, nyomtatott információs anyagainak kihelyezését.

A partnerségi folyamat kereteinek létrehozása még nem zárult le. Egyrészt folyik az akcióterület közművelődési intézményeivel a partnerségi viszony kialakítása, másrészt a teljes projektidőszak alatt folytatódni fog az újabb partnerek bevonása, különös tekintettel a projekt hatására létrejövő civil szervezetekre.

7. KOCKÁZATELEMZÉS

A Cselekvési terv megvalósíthatósági feltételeit kedvezőtlenül befolyásoló események a megvalósítási és fenntartási időszakra vonatkozóan a kockázatelemzés során kerülnek bemutatásra. A kockázatelemzés fontossága megkérdőjelezhetetlen. Ennek a vizsgálatnak a célja az volt, hogy megállapítsa, hogy a Cselekvési terv megvalósítása kapcsán felmerülő kockázatok milyen mértékben befolyásolhatják a tervezett tevékenységek eredményeit, illetve megvalósíthatóságát. Amellett, hogy a kockázatelemzéssel egyrészt csökkenteni, illetve elkerülni akarjuk a kockázatokat, hozzájárul ahhoz is, hogy minél magasabb szintű kockázati tudatosságot érjünk el és a kockázatok lehetséges hatásai minimalizálhatók legyenek.

A kockázati tényezők feltárását követően szükséges kitérni az egyes elemek bekövetkeztének elkerülésére, elemzésére is. Gyakorlati megközelítés szerint ez a felmerülő kockázat csökkentése érdekében fogantatosítható lehetséges intézkedéseket jelenti. Az esetleges kockázatok azonosítását követően azok valószínűségi vizsgálata következett: szükséges volt megvizsgálni, milyen valószínűséggel következhetnek be ezek a kockázatok, és a projekt várt eredményeire milyen hatást gyakorolhatnak.

Mivel a hatékony kockázatkezelés alapja a gyors, határozott döntés, ezért a tevékenységek sikeres megvalósítása érdekében a felmerülő kockázatokkal előre számolni kell, fel kell készülni azok esetleges bekövetkezésére. Ezt szolgálja az alábbi elemzés.

	Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége (1-7)	Bekövetkezés hatása (1-7)	A kockázat kezelésének módja
Az érintettek, célcsoport bevonásával kapcsolatos szakmai kockázatok	A projektbe bevont közösség aktivitása nem előremutató, érdekellentétek kialakulnak ki	4	5	Kommunikáció keretében a helyi érintettek figyelmének a felhívása a közösségi részvételen alapuló tervezés jelentőségére, hozzádkaira, hosszútávú hasznaira. Az érintettek informálása a tervezés megállapításairól, részeredményeiről, és ezekkel kapcsolatban reakciók, hozzászólások kérése. A tervezés kezdetén az érintettek véleményének, problémáinak felmérése történik meg, amely felhasználásra kerül a további munka során. A problémák és megoldások tervezése során a fejlesztők konzultálnak a helyi érintettekkel, akik sokoldalúan és aktívan ki tudják fejteni a véleményüket. Ez felhasználásra kerül a további munka során.
	A megvalósuló tevékenységek nem tükrözik értékváltozást	3	7	A megalapozó helyzetfeltárás a közösségi bevonásával valósul meg, mely során figyelembe vételre kerül a lakosság értékválasztása (mit értékel pozitív és mit értékel negatív tényezőként), amely szubjektív tényező. A helyzetértékelés tükrözi a lakosság polgárainak mindennapjaiban szubjektíven átélt pozitív és negatív élethelyzeteit is, és a kockázat csökkentése érdekében valós és széles körű közösségi bevonással valósul meg.
	Innovatív megoldások hiánya	4	6	A tervezésbe bevonásra kerül a helyi lakosság, akik saját tudásukkal tudnak majd hozzájárulni az erőforrások tovább örökítéséhez. A közösségi tervezés során megvalósul az eltérő tudású, háttérű lakosok párbeszéde, együttműködés révén felszínre kerülnek helyi viszonyoknak leginkább megfelelő innovatív megoldások.
	A tervezés nem valós igényű programokon alapul, illetve adott programok által megválaszolatlanul hagyott szükségletek feszültséget keltenek a fejlesztők és az érdekelték között.	2	7	A közösségi tervezés során felszínre kerülnek a program előrehaladása során érintett személyek, érdekcsoportok valós igényei. A megválaszolatlanul hagyott szükségletek kapcsán megvizsgálásra kerül, hogy kielégíthetők-e más eszközzel, más forrásból. Megfelelő kommunikáció biztosításával belátás, megegyezés születése az érintettek és a fejlesztők között.
	Konfliktusok, érdekellentétek alakulnak ki a fejlesztők és az érintettek között	3	5	Konfliktusok minimalizálása, konszenzus létrejötte. A program korai szakaszában a fejlesztők együttműködnek a közösséggel, és az érdekkonfliktusokra elfogadható megoldást keresnek.
	A helyi szereplők nem megfelelően elköteleződnek, nem kötődnek a beavatkozáshoz	2	5	Mivel a teljes program sikere, fenntarthatósága nagymértékben függ attól, hogy annak érintettjei, illetve általában a folyamatot befolyásoló közösség mennyire elkötelezett a beavatkozás iránt, ezért a kockázat csökkentése érdekében az érintettek döntéseikkel, munkájukkal, idejükkel is hozzájárulhatnak a tervezési munkához. A bevonástól azt várjuk, hogy megnöveli a program eredményeinek elérését, illetve az eredmények, létrehozott javak fenntartását is elősegíti.
	A tevékenységek megvalósítása során nem megfelelően erősödik a társadalmi tőke, a közösség megtartó ereje	2	5	A megvalósítás során a közösség tagjai sokoldalú interakcióba kerülnek egymással. Különböző háttérű emberek, illetve csoportok ismerik meg egymás álláspontjait, értékeit, érdekeit. Következmenyeként a közösségen belüli ismeretségi háló gyarapszik, potenciális együttműködési lehetőségek alakulnak ki, és ennek következtében növekedni fog a közösség tagjainak társadalmi tőkéje is.
	A közösség nem aktiválható, nem erősödik az érdekérvényesítő képessége, a fejlődési potenciálja a tevékenységek megvalósítása során	3	5	A tevékenységek megvalósítása során célunk a közösségi kapcsolatok számának gyarapodása, mivel a közösségi összetartozás élményeinek átélésével megnő a csoporton belüli összetartás. Az együttműködés során átélt sikerélmények kapcsán a közösség tagjai tudatossá válnak abban, hogy a saját kezükbe vehetik a sorsuk irányítását, és összefogva, együttműködésben komoly lépéseket tehetnek. Az ilyen élmények hatására nő a kölcsönös bizalom, a közösség aktivizálódik, és növekvő mértékben függetleníti magát a külső körülményektől. A közösen megvalósított akciók jelentette társadalmi tanulás során erősödnek az egyén együttműködési, fejlesztési készségei, amelyek még hatékonyabbá teszik a közösségi akciókat, és végül jelentős mértékben megnőhet a közösség autonómiája.
	A tevékenységek megvalósításával nem erősödik a térségi identitás	3	4	A kockázat csökkentése érdekében a térségi szereplők együttműködésével valósul meg a közösségi tervezés. A közös gondolkodás során különböző háttérű csoportok megismerik egymás nézőpontját, értékeit, másrészt a tervezés egyes kérdéseiben konszenzusos javaslatok születnek meg a település jövőjével kapcsolatban. Mindez erősíti a helyzethez kötődő, közösségi gondolkodást, a térségi identitást, amely az egyének életében, értékválasztásában is döntő, de az innovatív, a helyi lehetőségeket kihasználó térségfejlesztés alapja is.

	Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége (1-7)*	Bekövetkezés hatása (1-7)*	A kockázat kezelésének módja
Erőforrásokkal kapcsolatos kockázatok	Az időráfordítás nem megfelelő tervezése. A nem megfelelő idő, vagy a rosszul felhasznált idő/anyagi fedezet esetén előfordulhat, hogy a jól induló közösségi tervezési folyamat nem tudja elérni a várt eredményeket, ami csalódáshoz vagy akár kölcsönös vádaskodáshoz vezethet a fejlesztők és az érdekeltek között.	3	6	A kockázat csökkentése érdekében a rendelkezésre álló időhöz mérjük a feladatokat, és választjuk ki az alkalmazott módszereket, illetve ezek alapján határozzuk meg az elvárásokat. A tevékenységeket hozzáigazítjuk a lakosság elérhetőségéhez, tekintettel vagyunk a napi munkabeosztásra, mezőgazdasági időnyomukra és helyi ünnepekre.
	Nem megfelelő anyagi háttér áll a rendelkezésre	3	6	A kockázat csökkentése érdekében a helyztfelmérés során feltárára kerülő problémák megoldásához választjuk ki az alkalmazott módszereket és tevékenységeket, illetve ezek alapján határozzuk meg az elvárásokat. A költségeket a valós igények mentén kellő gondossággal tervezzük meg.
	Nem áll rendelkezésre a megvalósításhoz megfelelő infrastruktúra és eszközök	2	3	A szükséges infrastruktúra és eszközigeny a tervezési fázis során kellő gondossággal azonosításra kerül.
	Nem megfelelő humánerőforrás áll rendelkezésre a megvalósítás során	2	3	A tervezési folyamat során megtervezésre kerül, hogy a megvalósítás egyes szakaszaiban hogyan fog változni az erőforrás szükséglet, illetve hol lehet szükséges olyan speciális szaktudásra (gazdasági, pénzügyi, jogi tanács, egyéb szakértői vélemény), amelyet külső személyektől szükséges igénybe venni.
Partnerség	Helyi segítők nem megfelelő számban állnak rendelkezésre, a külső szakértő nem látja át a potenciális érintettek sokszereplős, soktényezős, bonyolult rendszerét	3	4	A külső szakértő a folyamat elején fokozott mértékben függ a helyi kapcsolatrendszertől, befolyásos személyek segítségétől. A kockázat csökkentése érdekében széles körű partnerség biztosítása, és a helyi támogató intézményrendszer érdekében olyan helyi szereplők meghívása valósul meg az előkészítő folyamatokba, akik hatékonyan segítségükre lehetnek a fejlesztőknek a bevonás folyamatában. A partnerség a közösségfejlesztés döntő lépéseit hivatott felügyelni, illetve szükség esetén részt venni a döntések kialakításában. Figyelmet fordítunk a helyi közösségi mag összetételére. Egyrészt minden részt vevő tagnak elkötelezettnek kell lennie a program célja mellett.
	A bevont partnerség nem bővül új szereplőkkel	4	4	A különböző érdekcsoportokat a különböző szinteken és különböző módokon szólítjuk meg és vonjuk be a tervezés folyamatába. A már beazonosított helyi szereplőket felkérjük, hogy ajánljanak további érintetteket, tegyenek javaslatot.
Jogi kockázatok	Beszerzések elhúzódnása: Az beszerzések szakmai előkészítettségének hiánya	3	4	Az eljárás megfelelő előkészítése, szakmai szolgáltatás igénybevétele.
	A vonatkozó jogszabályok és eljárásrendek időközi változása miatt a projekt nem lesz azokkal összhangban	2	3	A jogi, eljárásrendi és tartalmi követelményeket meghatározó intézményekkel való folyamatos kapcsolattartás, illetve a vonatkozó jogszabályok és eljárásrendek módosításainak folyamatos figyelemmel kísérésével a kockázat jelentősen csökkenthető.

8. MELLÉKLETEK

1. számú melléklet – Kérdőív sablon

A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében
- TOP-5.3.1-16-BA2 -2017-00002

Kedves Kitöltő!

Az anonim kérdőív megválaszolásával Ön hozzájárul ahhoz, hogy a jövőben a helyi igényeknek megfelelő rendezvényeket, programokat szervezhessünk.

1.Neme *Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!*

- ☐ nő
☐ férfi

2.Ételtkora *Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!*

- ☐ 0-35 év
☐ 36-50 év
☐ 51-65 év
☐ 66 év feletti

3.Mióta él a településén? *Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!*

- ☐ mindig itt élt
☐ 0-5 éve
☐ 6-10 éve
☐ 11-20 éve
☐ több, mint 20 éve

4.Miért választotta lakhelyének? *Kérjük, írja le!*

5.Melyik a kedvenc helye a településén? *Kérjük, írja le!*

6.Véleménye szerint mi a legvonzóbb értéke a településének? *Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!*

- ☐ természeti környezet
☐ nyugodt életvitel
☐ Pécs közelsége
☐ egyéb, *Kérjük, írja le!*

7.Mi teszi a települését egyedivé, mitől lesz valami települési? *Kérjük, írja le!*

8. Hol dolgozik Ön? Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!

- ☐ helyben
- ☐ nyugdíjas Kérjük írja le, hogy előtte hol dolgozott!
- ☐ nincs munkája; háztartásbeli
- ☐ településen kívül: Kérjük, írja le hol?
- ☐ nem válaszol

9. Mennyire elégedett a településén található emberi-, környezeti-, közösségi- és épített értékekkel?

Kérjük, jelölje számmal, úgy, hogy az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen, a 10-es azt, hogy teljesen elégedett!

- ☐ közmű ellátottság
- ☐ tömegközlekedés minősége és mennyisége
- ☐ szemétszállítás, hulladékkezelés
- ☐ zöldfelületek
- ☐ közbiztonság
- ☐ épített környezet védelme
- ☐ természeti környezet védelme
- ☐ egészségügyi ellátás
- ☐ önkormányzati szolgáltatások színvonala
- ☐ kulturális szolgáltatások, könyvtár
- ☐ kereskedelem
- ☐ vendéglátás
- ☐ sportolási lehetőség
- ☐ szórakozási lehetőség
- ☐ települési közúthálózat
- ☐ munkalehetőségek
- ☐ a település közössége
- ☐ egységes építészeti arculat
- ☐ ivóvíz minősége
- ☐ gázellátás
- ☐ elektromos ellátás
- ☐ közvilágítás
- ☐ telefonellátás
- ☐ élelmiszerellátás
- ☐ csend, nyugalom
- ☐ gazdasági fejlődés

A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében
- TOP-5.3.1-16-BA2 -2017-00002

☐ helyi közügyekről történő tájékoztatás

10. Milyennek látja a települése általános helyzetét a szomszédos településekhez képest? Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!

- ☐ jobb
- ☐ rosszabb
- ☐ hasonló
- ☐ nem tudom

Ha van véleménye, kérjük, írja le!

11. Mik a települése előnyei a szomszédos településekhez képest? Kérjük, írja le!

12. Mik a települése hátrányai a szomszédos településekhez képest? Kérjük, írja le!

13. Milyennek látja a települése kapcsolatát a szomszédos településekkel? Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!

- ☐ laza
- ☐ szoros
- ☐ nincs kapcsolat
- ☐ nem tudom

Ha van véleménye, kérjük, írja le!

14. Milyen területeken tudna a települése együttműködni a szomszédos településekkel? Kérjük, írja le!

15. Mely 3 terület fejlesztését tartja a legfontosabbnak? Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!

- ☐ munkahelyteremtő gazdasági
- ☐ turisztikai
- ☐ közösségépítő, kulturális
- ☐ sport, jó közérzet: a fáradtság, stressz feloldása

A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében
- TOP-5.3.1-16-BA2 -2017-00002

- ☐ területrendezési
- ☐ kereskedelmi, szolgáltatási
- ☐ infrastrukturális
- ☐ oktatási
- ☐ szociális, egészségügyi
- ☐ egyéb: *Kérjük, írja le!*

16. Kérjük, írja le, ha van véleménye, hogy miként lehetne a falu életén javítani?

17. Hogyan jellemezné leginkább lakókörnyezetének lakosságát? *Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé! (Max. kettő választható)*

- ☐ fiatalos, lendületes
- ☐ megfontolt
- ☐ összetartó
- ☐ széthúzó, egyéni érdekek által vezérelt
- ☐ képzett
- ☐ képzetlen

18. Milyen haszonállatot tartanak, vagy terveznek tartani?

- ☐ semmilyen
- ☐ tartunk állatot: *Kérjük, írja le!*

19. Rendelkezik konyhakerttel?

- ☐ igen
- ☐ nem
- ☐ tervezem

20. Hozzávetőleg hány könyve van? *Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!*

- ☐ nincs
- ☐ 1-20 db
- ☐ 20-50 db
- ☐ 50-100 db
- ☐ 100-200 db
- ☐ 200 db-nál több

21. Mennyire tartja magát tájékozottnak a települése közügyeit illetően? *Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!*

- ☐ nem tájékozott
- ☐ részben tájékozott
- ☐ nagyon tájékozott

22. Ha részben, vagy nem tájékozott, ennek Ön szerint mi az oka? Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!

- ☐ nem megfelelő a tájékoztatás
- ☐ nem érdeklődik
- ☐ mindkettő
- ☐ nem válaszol

23. Szeret Ön a településén élni? Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!

- ☐ nem szeretek
- ☐ nem különösebben, de azért elmegy
- ☐ nem izgat, hogy hol élek, nekem mindegy
- ☐ szeretek itt élni
- ☐ nagyon szeretek itt élni

24. Úgy véli, hogy a települése gyermekei felnőttkéntKérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé!

- ☐ elköltöznek többnyire
- ☐ elköltöznek, de lesz aki marad
- ☐ többnyire maradnak

25. Mi az, amit Ön személyesen kész tenni környezetében a települési problémák megoldása érdekében? Kérjük, írja le!

26. Milyen lakóközösségi és/vagy önkormányzati kezdeményezésekben venne részt az alábbiak közül? Kérjük, tegyen X-et a kiválasztott válasz elé! (Több is választható!)

- ☐ nem vennék részt
- ☐ társadalmi munka
- ☐ fa és virágültetés
- ☐ környezetvédelmi rendezvény
- ☐ közösségi programok
- ☐ egyéb: Kérjük, írja le!

27. Ön szerint miként lehetne a helyi emberek aktivitását növelni? Kérjük, írja le!

Köszönjük, hogy megosztotta velünk véleményét!

2. számú melléklet – Települési programnaptárak - 2017

Baranyjenő - Rendezvénynapló 2017

- március 11. Nőnap Bál
- március 15. Március 15.-i megemlékezés
- április 15. Roma Kulturális Nap
- május 6. I. Nyugat-Hegyháti Kulturális Majális
- június 24. Roma Nap
- július 22. Falunap
- szeptember 9. Búcsú Bál
- október 28. Idősek Napja
- november 11. Halloween Bál
- december 31. Szilveszteri Bál

Rendezvények 2017

Január: Újévi Köszöntő buli

Február: Farsang 28.-án

Március: Nőnap 11.-én

Április: Locsoló bál 16.-án

Május: Majális 6.-án

Június: Falukerülő túra 2.hétvége

Július: 21-28-ig Nyaral a falu

Augusztus: Úk kenyér ünnepe

Szeptember: 9.-én Falunap

Október: 21.-én Idősek napja

November: Újborok kóstolója+Márton nap

December: Mikulás 6.-án

+Karácsonyi ünnepély 22.-én

Programnaptár 2017 - Gödre

Dátum	Nap	Rendezvény
2017. január 01-től		Állandó kiállítás Vörös Julianna festőművész selyemre festett képeiből
2017. február 10-11.	péntek-szombat	Megemlékezés és emlékmű avatás a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások tiszteletére.
2017. február 18.	szombat	III. Gödrei fánkűtő verseny
2017.március 04.	szombat	Sváb bál
2017.március 18.	szombat	Jótekonysági bál a Gödrei Napköziotthonos Óvoda javára
2017.március 25.	szombat	II. Bor- és stífolder mustra
2017. április 15.	szombat	Locsoló bál
2017.június 03.	szombat	Pünkösdi bál
2017.június 17.	szombat	Gödrei barangolások
2017.augusztus 19.	szombat	Falunap
2017.szeptember 23.	szombat	Szüreti borozgatás
2017. november 10.	Péntek	Márton napi libavacsora
2017.december 6.	szerda	Álljon meg egy teára
2017.december 9.	szombat	Gödrei Adventi Vásár
2017.december 17.	vasárnap	Gyertyagyújtás
2017.december 19.	kedd	Mese vetítés gyerekeknek
2017.december 20.	szerda	Gyerekek ajándékozása

Családi, üzleti összejövetelekre, rendezvényekre bérelhető létesítményeink: Ágoston pince és kemencés udvar, Művelődési ház, Siskovics ház.

A változtatás jogát fenntartjuk! Gödre Község Önkormányzata

Programnaptárunk folyamatosan bővül! További információ: hazigazda.godre@gmail.com
+36 72/454-206

Rendezvénytár - Mindszentgodisa 2017

- január: - „Macskabál” gyermek foglalkozás
- február: - óvodai farsang és jótékonysági bál
- iskolai farsang
- „Macskabál” gyermek foglalkozás
- március: - Március 15-i ünnepség
- borverseny, helyi termelői borok
- „Macskabál” gyermek foglalkozás
- május: - horgászverseny a Livinca tavon
- „Macskabál” gyermek foglalkozás
- június: - Szivárvány, az iskolai tehetségek és osztályok műsora
- „Macskabál” gyermek foglalkozás
- július: - testvér települési találkozó Tósnyárasdon
- gyermek horgászverseny Livinca
- augusztus: - közmunkások napja
- Augusztus 20, az új kenyér napja
- szeptember: - Godisai bucsú és Roma est
- „Macskabál” gyermek foglalkozás
- október: - óvodások szüreti felvonulása és jótékonysági bál
- Október 23-i megemlékezés
- „Macskabál” gyermek foglalkozás
- november: - idősek estje
- „Macskabál” gyermek foglalkozás
- december: - Mikulás est a gyerekeknek
- „Macskabál” gyermek foglalkozás

Szágy Község Rendezvénynaptár 2017

- 06.15. Falunap
- 10.05. Öregek napja
- 12.05. Mikulás ünnepély
- 12.22. Karácsonyi ünnepély

Varga – Rendezvénynaptár 2017

- Január 6. Falu karácsonyfájának a lebontása közösen énekekkel
- Február 18. Farsangolás (beöltöztetés, előadások)
- Március 10. Nőnap
- Április húsvéttra készülődés
- Június 3. Gyereknapi
- Július 22. Elszármazottak napja
- Július 29. Falunapi, búcsú
- Október 27. Tökfaragás (27-től november 1-ig gyertyagyújtás a tökökbe)
- December 6. Mikulás ünnepség
- December 8-9. I. Hegyhát Trophy Mikulás kupa
- December 18-tól karácsonyfadíszek készítése (mézeskalács készítése)
- December 23-án karácsonyfa díszítése a faluház előtt (gyerekek és felnőttek megvendégelése)

